

Slutrapport Besöksnäring 2.0 2023–2025

Höst i Dalsland. Foto: Roger Borgelid

Ett treårigt projekt med målsättningen att stärka besöksnäringen i gränsregionen Bohuslän, Dalsland och Østfold med fokus på samverkan, hållbarhet och digital utveckling. Projektet har drivits av Svinesundskommittén och Visit Østfold med finansiering av Interreg Sverige-Norge och i samarbete med många partners.

Interreg
Sverige – Norge

Medfinansieras av
EUROPEISKA UNIONEN

Forord

Besøksnæring 2.0 har samlet kommuner, destinasjonsselskaper, reiselivsbedrifter, museer og utviklingsmiljøer i et felles grenseoverskridende samarbeid, der grensen er brukt som ressurs for læring, utvikling og verdiskaping.

Denne sluttrapporten markerer avslutningen av prosjektperioden 2023–2025 og gir en samlet framstilling av bakgrunn, mål, aktiviteter og resultater. Rapporten er utarbeidet som en del av den formelle sluttrapporteringen til Interreg Sverige–Norge, men er også ment som et felles kunnskapsgrunnlag for aktører og samarbeidspartnere i regionen.

Rapporten legger særlig vekt på erfaringer, læring og effekter, herunder hvordan bærekraft, innovasjon og digitalisering er testet og videreutviklet i praksis. Flere av initiativene som er utviklet gjennom prosjektet har potensial for videre bruk etter prosjektslutt.

Vi vil takke alle partnere og deltakere for engasjement og samarbeid, og Interreg Sverige–Norge for finansiering og støtte. Vi håper sluttrapporten kan bidra til videre samarbeid, kunnskapsdeling og utvikling av besøksnæringen i grenseområdet – også etter at prosjektet formelt er avsluttet.

Strömstad og Sarpsborg, februar 2026

Cecilia Nilsson
VD Svinesundskommittén

Geir Endregard
Visit Østfold (2018-2025)
og Adm. Direktør INSPIRIA Science Center

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	4	8. Økonomi	34
Piloter og digitale vandringer	6	9. Indikatorer	36
2. Inledning	7	10. Grenseoverskridende samarbeid i praksis	38
3. Bakgrunn	8	11. Bærekraft, inkludering og likestilling	41
4. Prosjektorganisasjon	9	12. Veien videre – forslag og ideer	43
5. Kommunikasjon og information	11	12.1 USP-er som grunnlag for videre samarbeid	43
Visualisering av projektet	13	12.2 Nye prosjektidéer og videre samarbeidsinitiativ	46
6. Mål, resultat og effekter	14	13. Referanser og linker	48
6.1 Intern evaluering – sett opp mot tilsagnsbrevet fra Interreg	14	14. Delrapporter, kunnskapsgrunnlag og verktøy	49
6.2 Ekstern evaluering – sett fra partnerne og aktørnettverk	17	15. Abstract	51
7. Aktiviteter	22		
7.1 Kunskap og kompetenslyft inom hållbar/cirkulär ekonomi	23		
7.2 Hållbar platsutveckling genom innovation och digitalisering	26		
7.3 Samverkan, kommunikation och synliggörande	29		

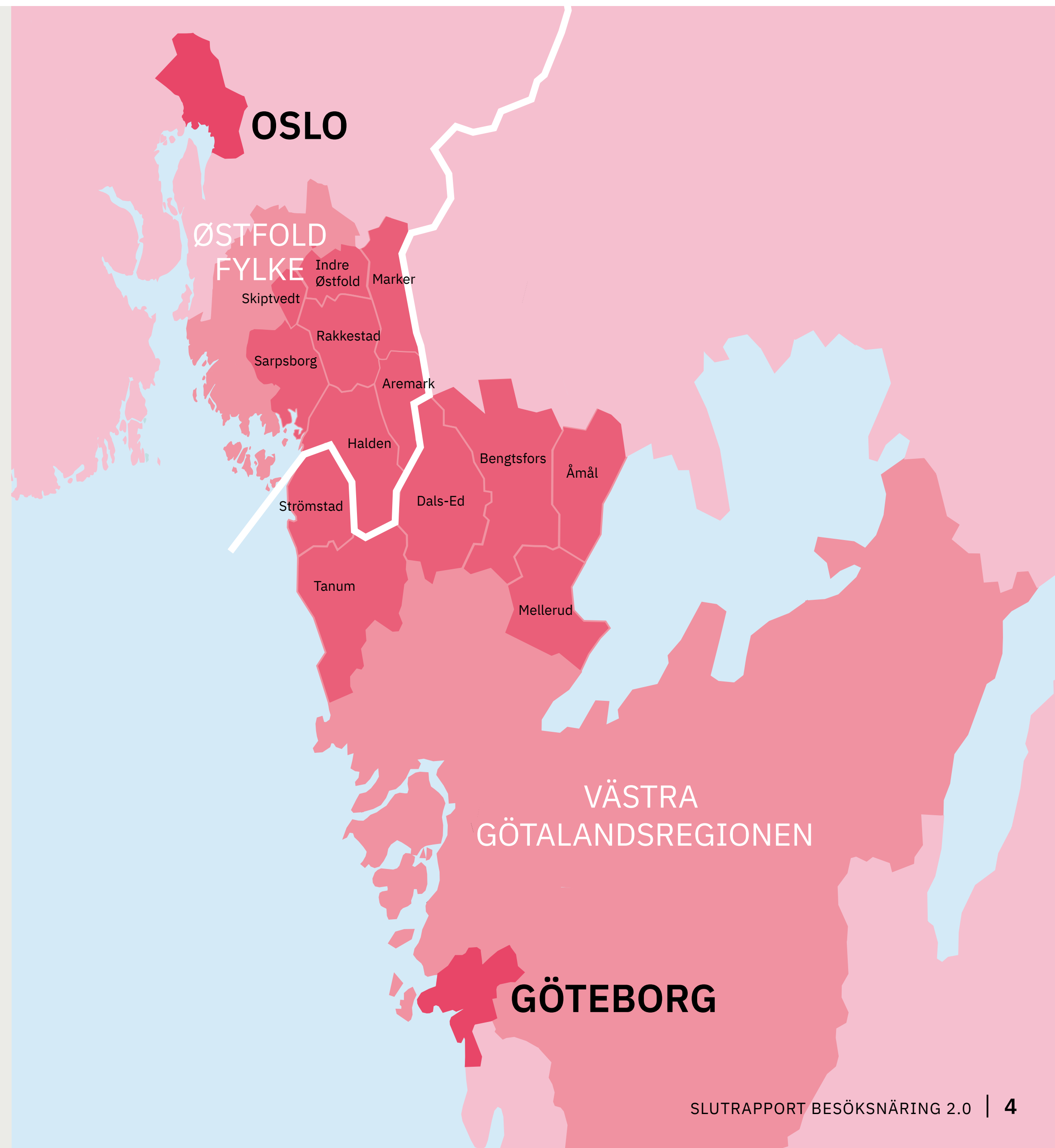
1 Sammenndrag

Besøksnæring 2.0 har vært et grenseoverskridende Interreg-prosjekt mellom Norge og Sverige (2023–2025). Prosjektets overordnede mål har vært å styrke konkurransekraften og den grønne omstillingen hos små og mellomstore reiselivsbedrifter i grenseregionen Østfold, Bohuslän og Dalsland. Prosjekteiere har vært Svinesundskomiteen og Visit Østfold.

Prosjektet er gjennomført innen prioriteringen En smartere grenseregion i Interreg-programmet 2021–2027, med mål om å styrke små og mellomstore bedrifters bærekraftige vekst og konkurransekraft.

Prosjektet har vært organisert rundt tre arbeidspakker:

- kunnskaps- og kompetanseheving innen bærekraft og sirkulær forretningsutvikling
- bærekraftig stedsutvikling gjennom innovasjon og digitalisering
- samhandling, kommunikasjon og synliggjøring av grenseregionen

Gjennom kurs, studieturer, pilotprosjekter, utvikling av digitale verktøy og felles markedsføringstiltak har prosjektet nådd langt flere virksomheter enn opprinnelig planlagt. Totalt har 94 bedrifter deltatt i én eller flere aktiviteter, over 200 personer har deltatt i kompetanse- og utviklingstiltak, og tre pilotprosjekter innen digital formidling er gjennomført. Evalueringene viser svært høy tilfredshet: 94 % av deltakerne oppgir at de er fornøyde eller svært fornøyde.

Prosjektet har levert konkrete resultater, blant annet plattformen www.baerekraftsloftet.no, kurs i bærekraftig og innovativ sjømat, digitale vandringer ved fem besøkssteder, en ABC-hurtigguide for bruk av KI i opplevelsesutvikling, et felles turistkart for grenseregionen og flere grenseoverskridende møteplasser. Samtidig har prosjektet styrket relasjoner, nettverk og den felles forståelsen av grenseregionen som én samlet besøksregion.

En sentral erfaring er at praktiske, stedstilpassede tiltak kombinert med samskapende arbeidsformer gir størst effekt for små og mellomstore aktører. Systematisk erfaringsdeling og kontinuerlig kommunikasjon på tvers av landegrensen har vært avgjørende for måloppnåelse. Samtidig forutsetter grenseoverskridende samarbeid tydelig struktur, solid forankring og tilstrekkelig tid til relasjonsbygging.

Prosjektet viser også at digitalisering ikke handler om teknologi isolert sett, men om å styrke stedets fortelling og øke tilgjengeligheten på en bærekraftig måte.

I løpet av prosjektperioden er arbeidsformer og tiltak justert i takt med digital utvikling, endrede rammebetingelser og kapasitet hos deltakende aktører.

Besøksnæring 2.0 har levert på fastsatte mål og indikatorer og i tillegg fungert som en katalysator for nye initiativ. Det er også identifisert behov for et felles grenseoverskridende kunnskapsgrunnlag som kan styrke framtidige Interreg-satsinger og politiske prioriteringer.

Samlet viser prosjektet at grenseoverskridende samarbeid gir merverdi gjennom større faglig bredde, sterkere nettverk og økt innovasjonsevne. Resultatene videreføres gjennom etablerte partnerskap, utviklede verktøy, nye prosjektinitiativ og et styrket aktørnettverk i regionen.

Besøksnæring 2.0 har dermed bidratt til økt kompetanse, bærekraftig utvikling og langsiktig verdiskaping i tråd med Interregs mål om integrasjon, konkurransekraft og bærekraftig regional utvikling.

Piloter og digitale vandringer

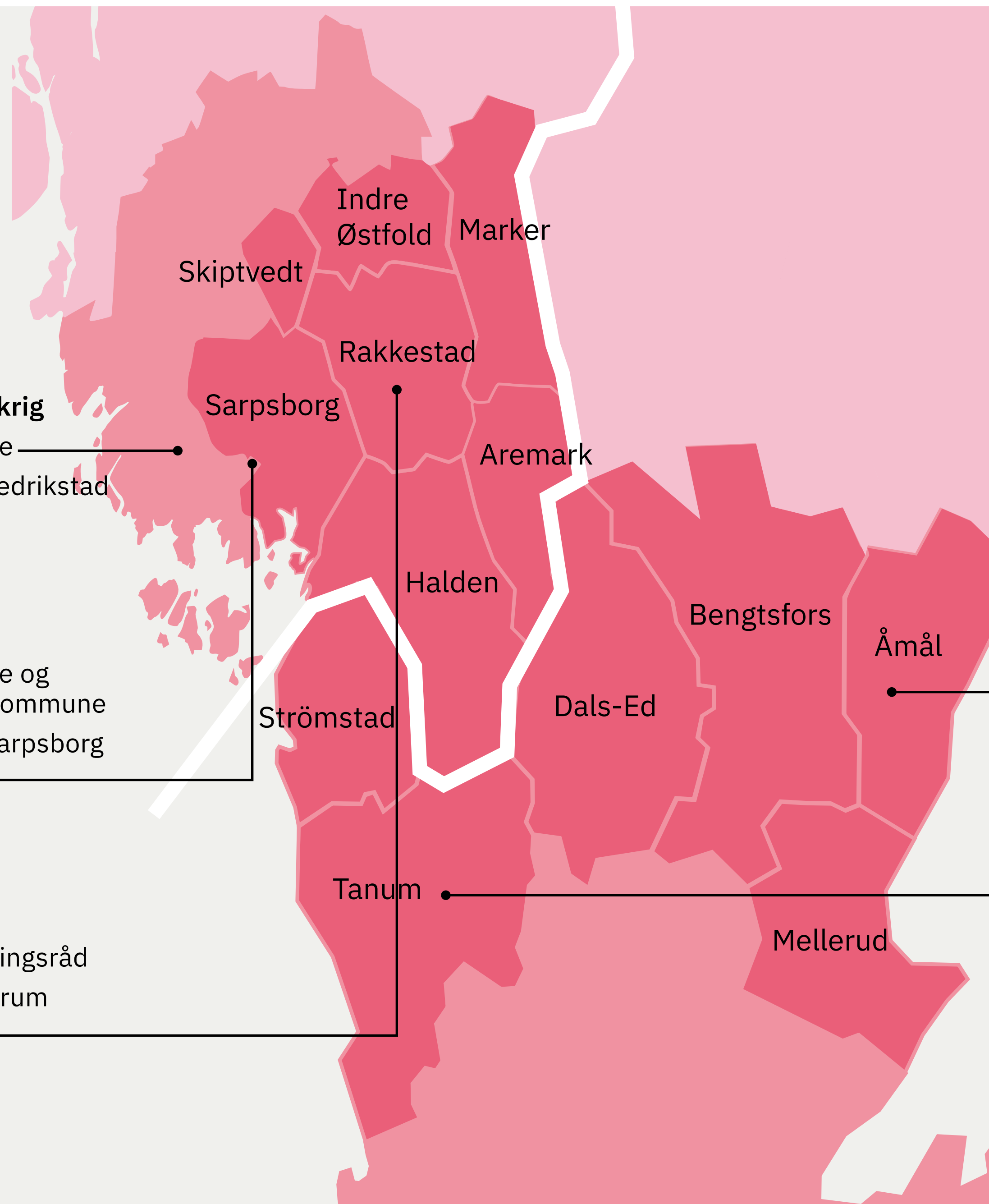
- **Rebusløype**
Andre verdenskrig
- Østfoldmuseene
- Gamlebyen i Fredrikstad

- **Oldtidsruta**
- Østfoldmuseene og Østfold Fylkeskommune
- Fredrikstad – Sarpsborg

- **Gatelangs**
- Rakkestad Næringsråd
- Rakkestad sentrum

- **Edsleskogs Kyrkoruin**
- Föreningen "Edsleskogs Prästgård – en historisk mötesplats"
- Åmål

- **Spåren från bronsåldern**
- Vitlycke museum
- Tanum

2 Innledning

Denne sluttrapporten oppsummerer arbeidet og resultatene fra Interreg-prosjektet Besøksnæring 2.0 i perioden 2023–2025.

Rapportens hovedhensikt er todelt: å gi en helhetlig og strukturert slutt-rapportering i tråd med kravene i Interreg Sverige–Norge, og å formidle erfaringer, læring, resultater og effekter på en pedagogisk og tilgjengelig måte for både involverte aktører og nye lesere med interesse for bærekraftig og digital utvikling av besøksnæringen.

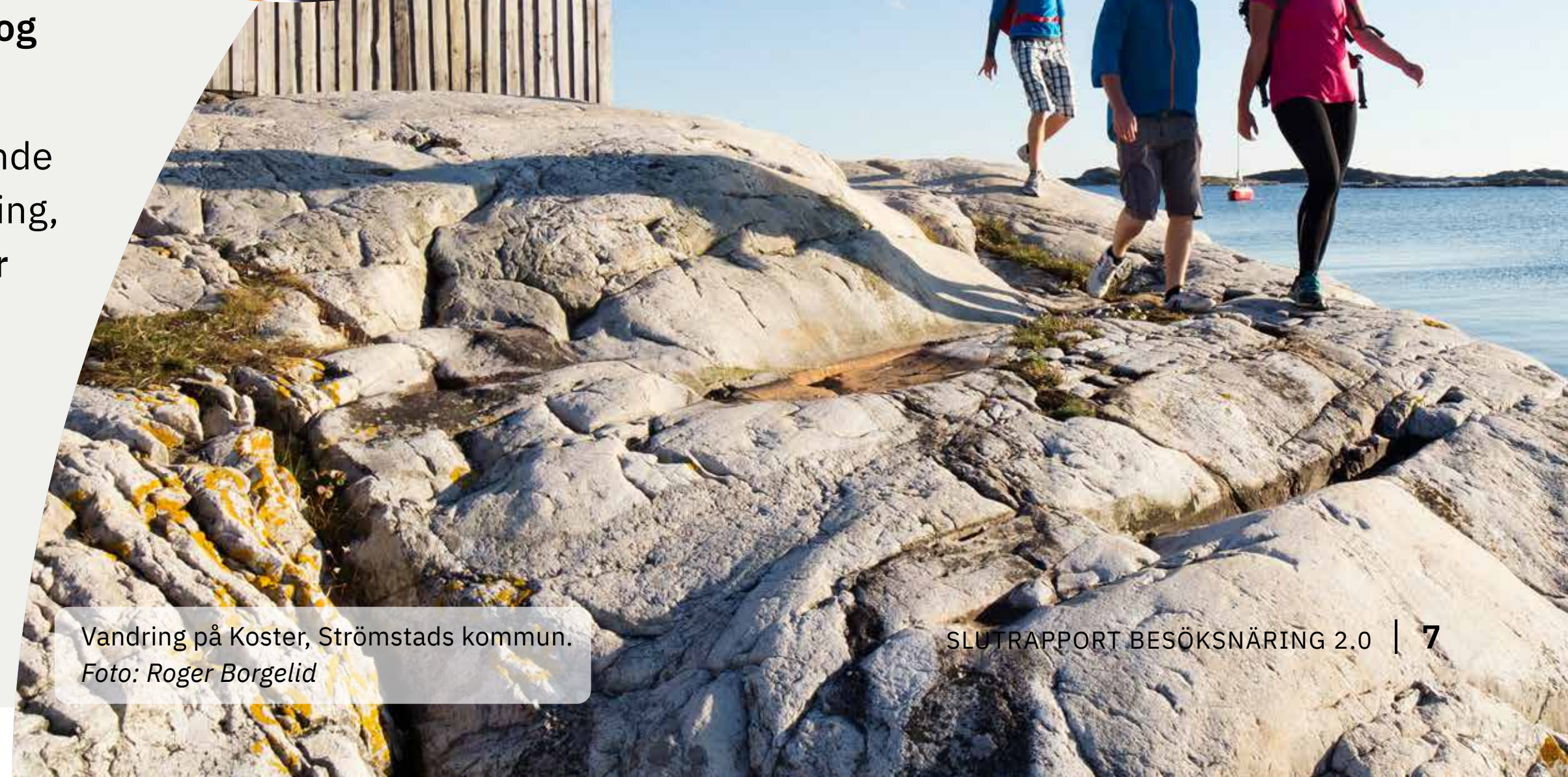
Målgruppen for rapporten er bred og sammensatt, og omfatter regioner og kommuner (politikere og administrasjon), destinasjonsselskaper, reiselivsbedrifter, museer, utviklingsaktører og samarbeidspartnere i grenseregionen mellom Oslo og Göteborg. Rapporten er derfor utformet slik at også **lesere uten forhåndskunnskap om prosjektet kan forstå bakgrunnen for Besøksnæring 2.0, prosjektets arbeidsform og hvilke resultater og effekter som er oppnådd.**

Rapporten er skrevet på både norsk og svensk, i tråd med prosjektets grenseoverskridende karakter. Den gir en overordnet framstilling av aktiviteter, organisering, resultater og læring, supplert med illustrasjoner, eksempler og faktabokser. **Leseren vil også møte «stemmer fra prosjektet»** gjennom sitater fra deltakende aktører, supplert med prosjektledelsens refleksjoner. Mer detaljerte beskrivelser og analyser er samlet i vedlegg og gjennom lenker, se kap. 14 for fullstendig oversikt.

GOD LESNING!

< Lokala smaker i Rakkestad.
Foto: Jonas Ingman

Vandring på Koster, Strömstads kommun.
Foto: Roger Borgelid

3 Bakgrunn

Reiselivet i Østfold, Bohuslän og Dalsland er preget av mange små og mellomstore aktører som opererer i en grenseregion med store natur- og kulturverdier. Etter pandemien var det et tydelig behov for å gjenoppta og styrke det grenseoverskridende samarbeidet, samtidig som næringen stod overfor økte krav til bærekraft, digitalisering og omstilling.

Forstudien til Besøksnæring 2.0 viste at aktørene etterspurte mer praktisk kompetanse, bedre samhandling på tvers av landegrensen og konkrete tiltak som kunne bidra til økt konkurransekraft og mer bærekraftig utvikling.

På bakgrunn av dette ble Besøksnæring 2.0 etablert som et hovedprosjekt innen Interreg Sverige–Norge programmet, med mål om å styrke små og mellomstore reiselivsbedrifters evne til å møte disse utfordringene. Prosjektet tok utgangspunkt i grenseregionens felles forutsetninger og styrker, og bygget videre på eksisterende nettverk og erfaringer fra tidligere Interreg-samarbeid i regi av Svinesundskommittén og Visit Østfold.

Samarbeidspartnere med finansiering:

Prosjektet finansieres av Interreg Sverige – Norge, Fyrbodals kommunalforbund, Vitlycke museum, Västra Götalandsregionen, Østfold (tidligere Viken) fylkeskommune samt kommunene: Halden, Rakkestad, Marker, Sarpsborg, Strömstad, Tanum, Dals-Ed, Bengtsfors, Mellerud og Åmål. Sistnevnte er medsøker på svensk side.

Partnere gjennom deltakelse i tid:

Destinasjon Halden, Eventwood, Guldkorn, Inspiria Science center, iSarpsborg, Kultur-IT, Rakkestad Næringsråd, Regionalpark Haldenkanalen, Research Institutes of Sweden (RISE), Strömstad infocenter, Tanum turist, Turistrådet Västsverige, Visit Dalsland, Visit Indre Østfold.

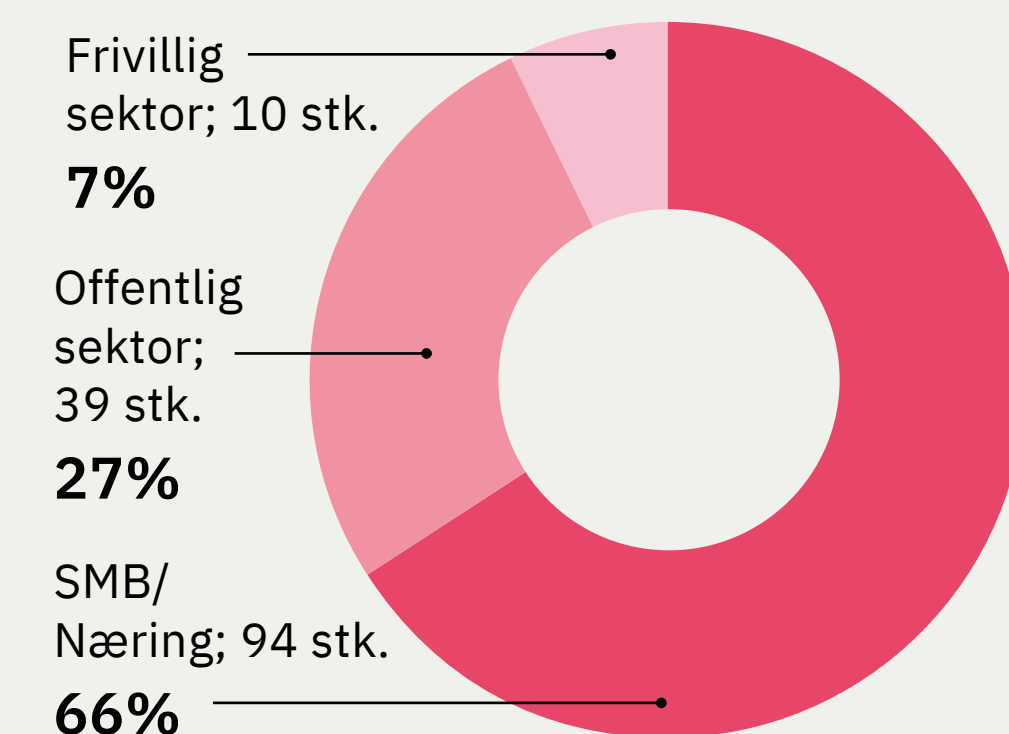
Piloter:

Föreningen Edsleskogs prästgård i Åmål, Vitlycke museum i Tanum og Østfold-museene.

94 små og mellomstore bedrifter fra primær målgruppen

Figuren viser totalt antall virksomheter som har deltatt i én eller flere av prosjektets aktiviteter i løpet av prosjektperioden, fordelt på virksomhetstype/sector. Av de totalt 143 deltakende virksomhetene representerer 66 % små og mellomstore bedrifter (SMB/næring). Henholdsvis 27 % og 10 % tilhører de sekundære målgruppene offentlig og frivillig sektor.

Virksomheter deltatt i besøksnæring 2.0 (antall; prosent)

4 Prosjektorganisasjon

Prosjektledelse

Besøksnæring 2.0 har vært organisert som et grenseoverskridende Interreg-prosjekt med felles norsk og svensk prosjekteierskap. Svinesundskommittén og Visit Østfold har vært prosjekteiere, med delt ansvar for prosjektets fremdrift, koordinering og rapportering.

Svinesundskommittén har hatt det overordnede prosjektlederansvaret, herunder grenseoverskridende koordinering, samordning av svenske prosjektpartnere samt felles kommunikasjon og rapportering. Visit Østfold har hatt ansvar for prosjektledelse på norsk side, inkludert gjennomføring av aktiviteter, oppfølging av norske partnere og rapportering. Denne todelte prosjektledelsen har bidratt til både lokal forankring og god samordning på tvers av landegrensen.

Styringsgruppe

Prosjektet har vært støttet av en styringsgruppe bestående av representanter fra prosjektpartnere, medfinansiører og aktører med relevant fag- og bransjekompetanse. Styringsgruppen har hatt

ansvar for strategiske avklaringer, prioriteringer og oppfølging av prosjektets mål, økonomi og fremdrift. Eventuelle justeringer i aktiviteter og arbeidsformer er behandlet og forankret i styringsgruppen.

Ekspertgruppe og faglig forankring

Prosjektet har hatt faglig forankring ved samarbeid med destinasjonsselskaper i grenseregionen, som har vært prosjektets ekspertgruppe. Gruppen har hatt en særlig rolle i arbeidspakke 3, og har også bidratt i leveranser, testing og evaluering i arbeidspakke 1 og 2. Dette har styrket forankringen i målgruppen og sikret nærhet til næringen lokalt.

Forsterket faglig innsats

Næringsaktører, FoU-miljøer og teknologipartnere har hatt aktive roller i prosjektets gjennomføring. I arbeidspakke 1 har INSPIRIA Science Center, i samarbeid med Furuholmen, bidratt til utvikling og gjennomføring av det kompetansehevende initiativet Bærekraftsløftet.

RISE (Research Institutes of Sweden AB), Sveriges statlige forsknings- og innovasjonsinstitutt, har vært sentral faglig partner i arbeidspakke 2, med ansvar for metodisk og faglig støtte. I dette arbeidet har prosjektet også benyttet aktører som Wittario og Rakkestad Næringsråd i utviklings- og testfaser.

I arbeidspakke 3 har blant annet Eventwood AS, Destinasjon Halden, iSarpsborg, Visit Indre Østfold, Guldkorn, Tanum Turist, Strömstad Turist og Visit Dalsland bidratt som samarbeidspartnere innen kommunikasjon og praktisk gjennomføring.

Oppsummering

Samlet sett har prosjektledelsen og organiseringen fungert etter hensikten. Prosjektet er gjennomført i tråd med godkjent prosjektplan, med nødvendig fleksibilitet underveis, uten at prosjektets overordnede mål og intensjoner er endret.

Flere prosjektledere – flere perspektiver

Prosjektlederrollen på svensk side har vært ivaretatt av flere personer. Hver har bidratt med viktig kompetanse, og skiftene har gitt nye perspektiver som samlet sett har styrket prosjektets gjennomføring og sluttresultat.

Från vänster: Cecilia Nilsson, Tone-Lise Forbergskog, Isak Blomster Gyllenhak (prosjektledare på svensk sida år 1 och 2) , Linda Smith (kommunikasjonsansvarig), Peter Ljungstrand, Anette Andersson, Else-Marie W. Andersen (prosjektledare på norsk sida), Geir Endregard. Saknas i bild: Vidar Østenby og Ingrid Solberg Sætre (prosjektledare på svensk sida år 3).

Styringsgruppen:

- ❶ Geir Endregard, Visit Østfold (2018-2025) og INSPIRIA Science Center
- ❷ Cecilia Nilsson, Svinesundskommittén
- ❸ Anette Andersson, Kustevent AB
- ❹ Peter Ljungstrand, Research Institutes of Sweden (RISE)
- ❺ Tone-Lise Forbergskog, Furuholmen AS
- ❻ Vidar Østenby, Marker kommune (Visit Indre Østfold)

Prosjektledelsen:

Ingrid Solberg Sætre,
prosjektleder Sverige

Else-Marie W. Andersen,
prosjektleder Norge

Linda Smith,
kommunikasjonsansvarlig

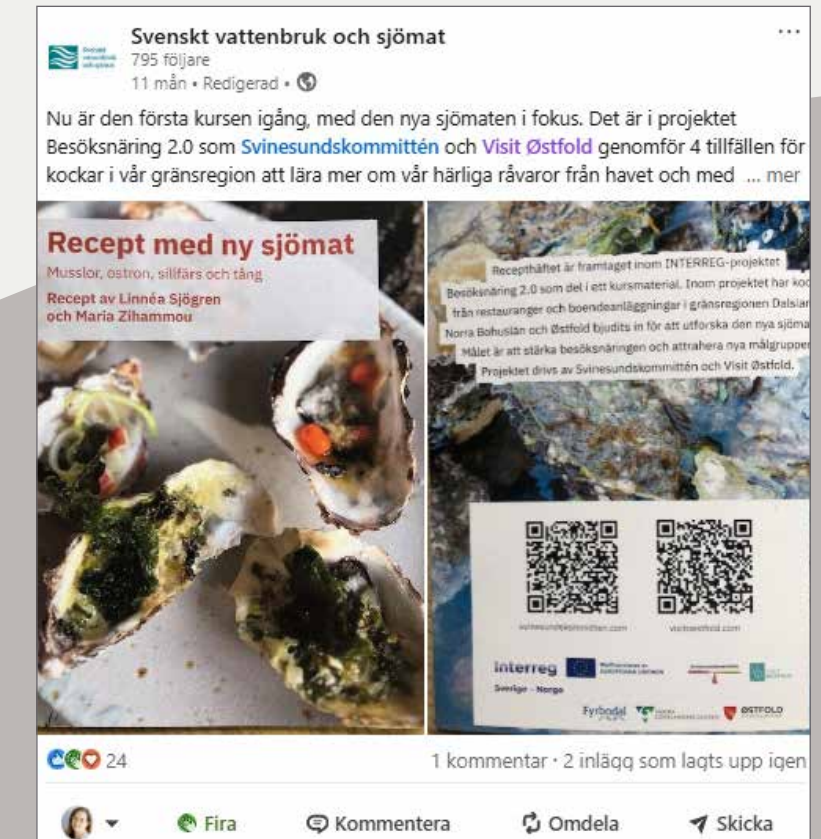
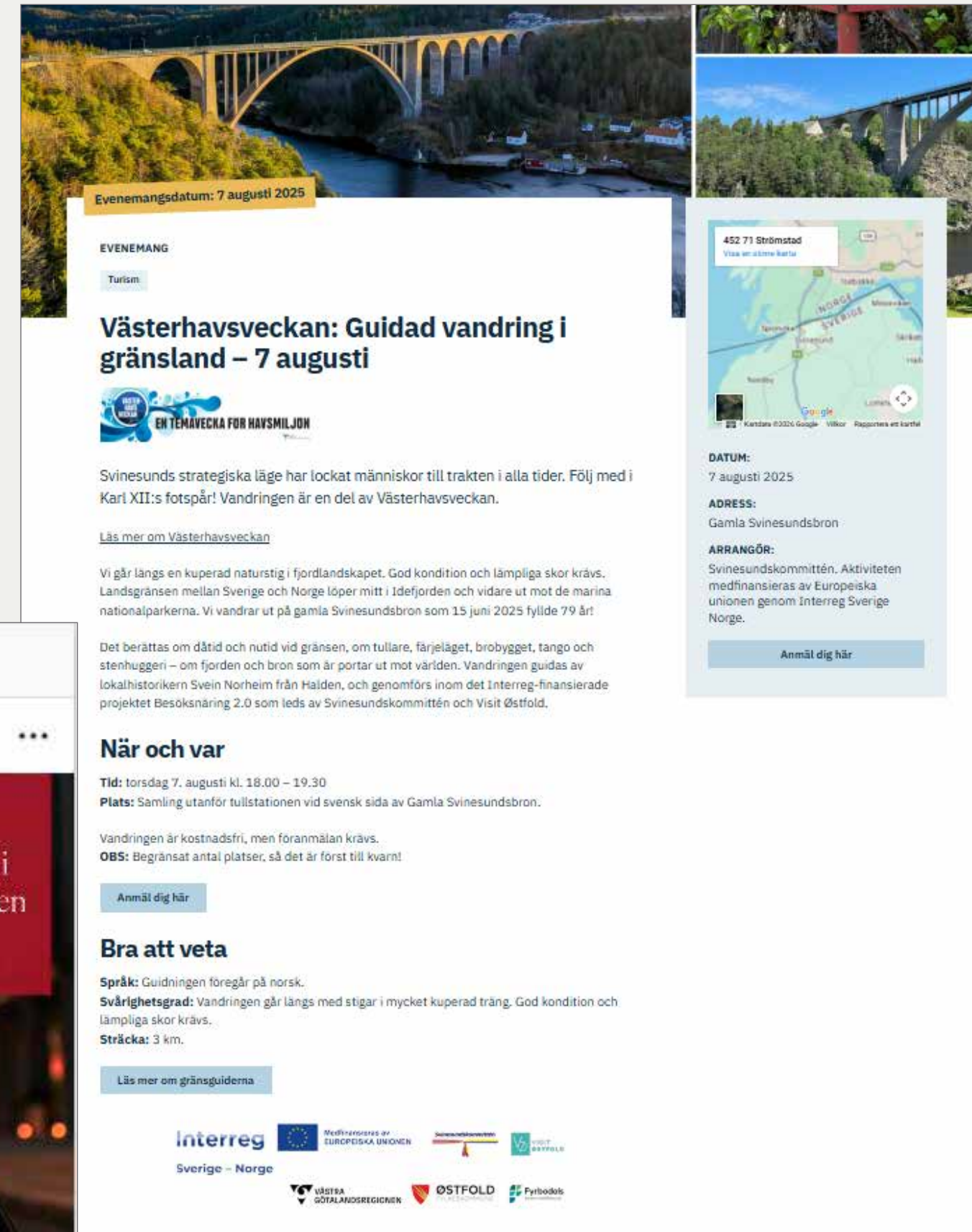
Følgende personer har vært engasjert i prosjektledelsen i ulike perioder og roller. De har en stor del av æren for prosjekts positive resultater:

Marianne Røragen, Cathrine Lie og Svein Kjenne på vegne av Visit Østfold. Isak Blomster Gyllenhak, Denise Nilsson, Lena Wallin, Ingela Skärström og Linnéa Sjögren via Svinesundskommittén.

5 Kommunikation och information

Kommunikation har varit ett centralt verktyg för att sprida resultat och skapa engagemang, samverkan och lärande under projektets gång. Kommunikationen har i hög grad kopplats till konkreta aktiviteter, såsom studieresor, workshops, utbildningar, konferenser och pilotprojekt.

I all kommunikation, både digital och tryckt, har projektets finansiering genom Interreg Sverige–Norge tydligt framgått i text och med logotyp. Projektet har haft en kommunikationsplan som justerats årligen utifrån förändrade förutsättningar, men där huvuddragen har använts konsekvent.

Kanaler och visuell profil

Projektet har löpande kommunicerat aktiviteter, delresultat och evenemang via projektägarnas och partners ordinarie kanaler, såsom webbplatser, nyhetsbrev och sociala medier. Flera av aktiviteterna har fått spridning i sociala medier genom deltagarnas egna kanaler. En tydlig visuell profil med gemensamma färger, bilder och typsnitt har bidragit till igenkänning i inbjudningar och informationsmaterial.

Uppmärksamhet i media

Projektet har även arbetat aktivt för att nå uppmärksamhet i media. Särskilt stort genomslag fick kursen i hållbar och innovativ sjömat för kockar, som resulterade i flera nyhetsartiklar. Även lanseringen av den digitala vandringen i Edsleskog uppmärksammades i lokalpress.

Trycksaker och digitalt material

Inom projektet har flera trycksaker producerats, bland annat ett recepthäfte i tryck kopplat till sjömatkursen, en digital ABC-snabbguide: AI och digitala vandringar, samt en gemensam upplevelsekarta i tryck med inspirerande besöksmål och en bucketlist för gränsregionen. Samtliga material har tydligt visat Interregfinansiering.

Lärdomar

Erfarenheterna visar att tydlig och kontinuerlig kommunikation har varit avgörande för framdrift, delaktighet och engagemang hos projektets parter. Tillgången till en dedikerad och kompetent kommunikationsresurs har varit en central framgångsfaktor, och att denna funktion funnits med genom hela projektet samt att resurser avsatts inom budgetramen har bidragit till ett mer sammanhållet och effektivt kommunikationsarbete.

Kommunikation har haft störst effekt när den varit nära kopplad till faktiska aktiviteter och upplevd nytta för målgruppen. Personliga möten, praktiska exempel och deltagarbaserade format har visat sig mer engagerande än bred informationsspridning. Arbetet visar även att gemensam kommunikation i gränsöverskridande sammanhang kräver tydliga strukturer, kontinuitet och långsiktigt ansvar för att ge varaktig effekt efter projektets slut.

Faksimil från Strömstads Tidning
1 mars 2025.

Tydlighet och översikt genom en visualisering

Besöksnäring 2.0 var ett brett projekt med många olika teman och insatser, som gjorde det svårt att förmedla på ett lättbegripligt sätt till projektets många målgrupper.

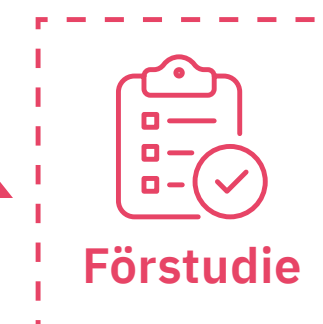
För att skapa överblick och bidra till en gemensam bild av projektets innehåll och sammanhang, skapades en visuell beskrivning.

Besöksnäring 2.0

VARFÖR?

Varför görs projektet?

Under 2022 arbetade Svinesundskommittén och Visit Østfold med att kartlägga möjligheter och förutsättningar för att kunna återstarta det gränsregionala turistsamarbetet efter pandemin. I förstudien framkom en efterfrågan från besöksnäringen som kunde formuleras till en projektplan innehållandes tre arbetspaket

Förstudie

Projektplan med tre olika arbetspaket

2023

HUR?

Hur genomför vi projektet?

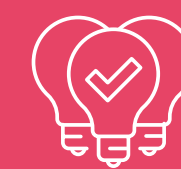
Besöksnäring 2.0 har tre arbetspaket som löper parallellt under projektperioden, 2023-2025. Varje arbetspaket innehåller aktiviteter som på olika sätt bidrar till att stärka gränsregionen och dess aktörer inom det specifika området.

Arbetspaket:

Aktiviteter:

Projekt

1

Kunskap och kompetens inom bærekraft

- Kurser i cirkulär ekonomi och affärsutveckling
- Kurser i SoMe
- Workshops, produktutveckling

Bygga kompetens för aktörerna i gränsregionen

2

Hållbar platsutveckling genom innovation och digitalisering

- Pilotprojekt med tre besöksmål
- Workshops för samtliga företag

Stärka innovationskraften i gränsregionen

3

Samverkan och synliggörande

- Digitalt utbildningsmaterial för personal
- Studieresor i gränsregionen
- Integrerade evenemangskalendrar
- Kunskapsträffar för gränsguiderna
- Konferens – Framtidens reseliv

Knyta samman gränsregionens aktörer

2025

VAD?

Vad vill projektet uppnå?

Projektet syftar genom sina tre arbetspaket till att: knyta samman, bygga kompetens samt stärka innovationskraften i regionen för att gemensamt bidra till projektets övergripande mål om en mer konkurrenskraftig och hållbar besöksnäring.

Mål

Stärka konkurrenskraften och den gröna omställningen för de små och mellanstora besöksnäringföretagen i gränsregionen

6 Mål, resultat og effekter

Prosjektet har hatt et tydelig fokus på at resultater og erfaringer skal videreføres etter prosjektslutt, og flere tiltak er allerede integrert i deltakende organisasjoners ordinære virksomhet.

Kompetansearbeidet videreføres gjennom etablerte nettverk, blant annet gjennom videre bruk og utvikling av plattformen Bærekraftsløftet i regi av Visit Østfold, samt oppfølging av kurs og faglige møteplasser i regi av prosjektpartnerne.

Erfaringene fra kompetansetiltakene er også tatt inn i eksisterende tilbud hos destinasjonsselskaper og utviklingsaktører og ikke minst hos enkelt aktører som har utvidet tilbudet både innen servering og opplevelser. Nå finnes tang på mange menyer!

De digitale vandringene er utviklet med tanke på

videre drift og bruk hos de besøksmålene som var piloter, og inngår nå som en del av deres eksisterende formidlingstilbud. Metodikken er videreført gjennom ABC-hurtigguiden, som gjør det mulig for nye aktører å ta i bruk tilsvarende løsninger.

Samarbeidet på tvers av grensen er styrket gjennom relasjoner og strukturer som videreføres i nye prosjekter og initiativer, jfr. kap. 12. Flere av partnerne har allerede tatt initiativ til videre samarbeid, og prosjektet har bidratt til et mer varig grunnlag for felles utvikling av regionen som en samlet destinasjon.

6.1 Intern evaluering – sett opp mot tilsagnsbrevet fra Interreg

Tabellen på neste side gir en samlet og oversiktlig framstilling av prosjek-tets mål, resultater, vurdering av måloppnåelse og forventede effekter, basert på målene slik de er formulert i tilsagnsbrevet for Interreg Sverige–Norge. Eventuelle avvik fra opprinnelig plan er forklart i sammenheng med gjennomføring og vurderes å ha bidratt til økt relevans og bedre måloppnåelse for prosjektets målgrupper. For en nærmere beskrivelser og evalueringer av prosjektets ulike aktiviteter, se mer i kapitel 7 Aktiviteter.

Paddling i sjön Svärdlång i Dalsland.
Foto: Roger Borgelid

Hva prosjektet skulle oppnå (jf. tilsagnsbrev)	Hva prosjektet har levert	Vurdering av måloppnåelse og evt. avvik	Effekter – oppnådde og forventede
Styrke små og mellomstore bedrifiers konkurransekraft og omstillingsevne i besøksnæringen	Kompetansetiltak, studiereiser, pilot-prosjekter og møteplasser rettet mot SMB-er i Norge og Sverige. Prosjektet har nådd langt flere virksomheter enn opprinnelig planlagt.	Mål nådd. Antall deltakende virksomheter overstiger målsettingen i tilsagnsbrevet.	Økt kompetanse, bedre omstillings-evne og styrket grunnlag for langsiktig verdiskaping hos SMB-er.
Bidra til bærekraftig utvikling i besøksnæringen	Tiltak innen miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, blant annet knyttet til mat, ressursbruk, sesong-forlengelse og besøksforvaltning.	Mål nådd. Enkelte aktiviteter er justert underveis for å øke relevans og praktisk nytte.	Mer bærekraftig drift, bedre ressurs-utnyttelse og redusert belastning på natur og lokalsamfunn. Effektene forventes å forsterkes over tid.
Styrke innovasjon og digitalisering i besøksnæringen	Tre pilotprosjekter med digitale vandringer og KI-baserte formidlingsløsninger. Utvikling av ABC-hurtigguiden «KI og digitale vandringer».	Mål i hovedsak nådd. Testing av enkelte løsninger er gjennomført i begrenset skala på grunn av utviklingstid og prosjektets tidsrammer.	Økt digital modenhet. Metodikk og verktøy gir grunnlag for videre bruk og skalering etter prosjektslutt.
Styrke grenseoverskridende samarbeid mellom aktører i Norge og Sverige	Etablerte og videreutviklede samarbeidsarenaer gjennom møteplasser, studiereiser, piloter og deltakelse på etablerte faglige arenaer.	Mål nådd. Endret gjennomføringsform for avsluttende arrangement vurderes å ha styrket den grense-overskridende merverdien.	Varige relasjoner og styrkede nettverk på tvers av landegrensen. Forventet videre samarbeid i nye prosjekter og initiativ.
Øke kompetanse, samhandling og felles forståelse i grense-regionen	Åpne kompetansetiltak med bred deltakelse fra næring, offentlig og frivillig sektor.	Mål nådd. Få har deltatt i alle aktiviteter, mens mange har deltatt i deler av prosjektet.	Bred kunnskapsspredning, økt kapasitet i aktørnettverket og styrket forståelse av grenseområdet som én besøksregion.

Oppsummering – intern evaluering

Etter gjennomføring av et treårig prosjekt, der forprosjekt og søknadsprosess startet mer enn fire år tilbake i tid, gir arbeidet grunnlag for flere refleksjoner. Prosjektledelsen er takknemlig for muligheten vi har fått til å utvikle og teste tiltak innenfor rammene som et Interreg-prosjekt gir. Samarbeidet har samlet aktører fra begge sider av grensen og gitt rom for å prøve ut nye ideer i mindre skala, noe som har bidratt til læring, nettverksbygging og utvikling av tiltak som ellers vanskelig ville blitt realisert. Prosjektet har omfattet et bredt tematisk spenn, og gjennomføringsevnen har vært høy, med en rekke tiltak som har styrket samhandling og kunnskapsdeling i grenseregionen.

Besøksnæring 2.0 er et stort prosjekt, samtidig som prosjektet har arbeidet innenfor fagområder som er enda større. Dette har gjort det mulig å nå mange deltakere og bidra til kompetanseutvikling og samarbeid på tvers. Samtidig har bredden i temaer og leveranser medført betydelige krav til prosjektledelse og prioritering, og innsatsen har i noen tilfeller i større grad bidratt

til bred kunnskapsspredning enn til dyptgående strukturelle endringer. Den raske teknologiske utviklingen i prosjektperioden har også påvirket enkelte leveranser og understreket behovet for fleksibilitet i gjennomføringen.

Prosjektet har testet løsninger innen områder som også utvikles på nasjonalt nivå i begge land. En sentral erfaring er at grenseoverskridende prosjekter ofte gir størst effekt når tiltakene er tydelig avgrenset, lokalt forankret og praktisk orientert, mens større systemendringer med nasjonal betydning krever andre mandater, virkemidler og rammer. Erfaringene må også ses i lys av at organiseringen av reiselivsnæringen er ulik på norsk og svensk side, noe som påvirker både gjennomføring og videreføring av tiltak.

Vi fikk tidlig et felles motto mellom styringsgruppen og prosjektledelsen som var “Vi måtte dra ut svengarna...”

Dette ga prosjektledelsen handlingsrom og frihet til å tenke innovativt og teste nye spennende løsninger i grenseregionen.

< Prosjektledare på norsk sida, Else-Marie W. Andersen, summerar inspel på kickoffen 16 mars 2023, Tanumstrand i Grebbestad.

Foto: Linda Smith

6.2 Ekstern evaluering – sett fra partnerne og aktørnettverk

Den eksterne evalueringen av Besøksnæring 2.0 bygger på innspill fra prosjektets partnere, ekspertgruppe og aktørnettverk, samlet inn gjennom evalueringsmøter, en anonym digital undersøkelse og korte evalueringer fra deltakere på enkeltaktiviteter. Samlet gir dette et bredt og nyansert bilde av hvordan prosjektets resultater og effekter er opplevd på tvers av roller, nivåer og arbeidspakker.

Evaluering fra deltakere på aktiviteter

Etter hver aktivitet har deltakerne mottatt en evaluering med faste spørsmål for å sikre sammenlignbarhet. Aktivitetene er vurdert etter fire nivåer: svært fornøyd, fornøyd, delvis fornøyd og misfornøyd, samt åpne spørsmål om hva som fungerte godt og hva som kan forbedres.

Den samlede evalueringen viser svært høy tilfredshet. Hele 94 % av deltakerne oppgir at de har vært svært fornøyd eller fornøyd, mens 1 % uttrykker misnøye. Resultatene indikerer at prosjektets opplegg, innhold og gjennomføring i stor grad har svart til deltakernes forventninger og behov.

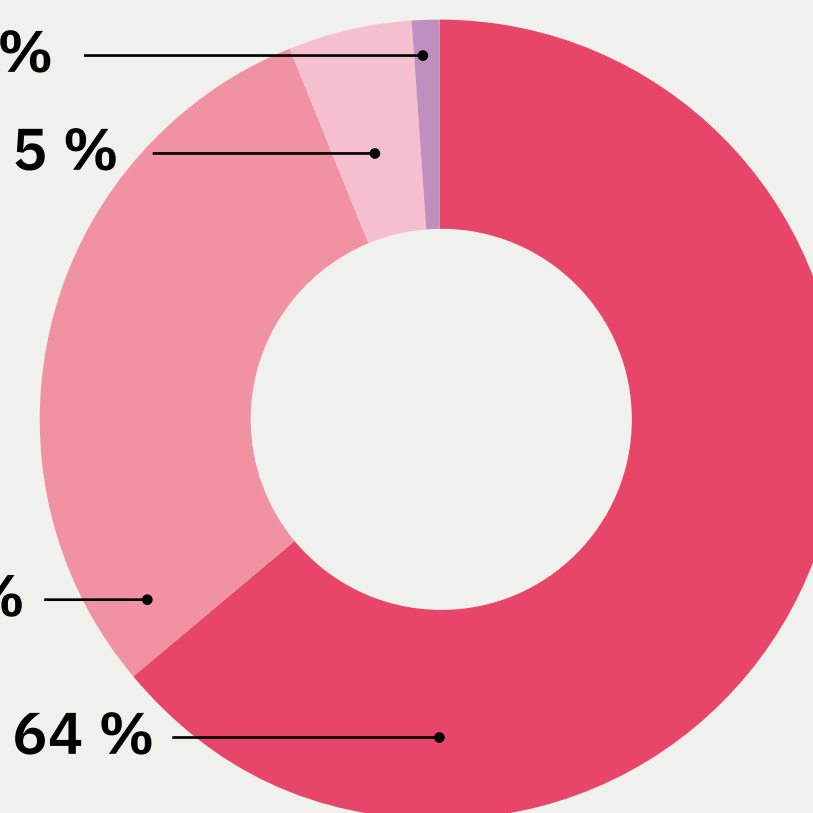
Totalt antall svar: 100 %

Misfornøyd: **1 %**

Delvis fornøyd: **5 %**

Fornøyd: **30 %**

Svært fornøyd: **64 %**

< Marin matmarknad under Västerhavsveckan, 3 augusti 2025 i Fjällbacka. Projektet visar upp kompetens och resultat från kockkurserna i ny sjömat.

Foto: Ingrid Solberg Sætre

Overordnede resultater – høy relevans og tydelig merverdi

På tvers av evalueringene beskrives prosjektet som relevant, lærerikt og relasjonsbyggende, med særlig vekt på grenseoverskridende samarbeid, kompetanseutvikling og nye arbeidsformer.

- Partnerne omtaler prosjektet med begreper som «læring», «nettverk», «samarbeid», «kunnskap» og «stolthet».
- I den digitale evalueringen rangeres samarbeid over grensen som prosjektets viktigste resultat.
- Pilotene i AP2 fremhever prosjektets betydning for nettverksbygging, felles forståelse og økt engasjement knyttet til kulturarv, bærekraft og digitalisering.

Kompetanse, læring og innovasjon

Samtlige evalueringer peker på kompetanseheving og læring som en sentral effekt:

- Kurs, studieturer og workshops har gitt ny kunnskap innen bærekraftig utvikling, sesongforlengelse, digital formidling, nye målgrupper og opplevelseskonsepter.
- Pilotene i AP2 trekker frem den utforskende og iterative arbeidsformen som utviklende, og de digitale prototypene som konkrete og læringsrike resultater.

- Samtidig etterlyses tydeligere struktur, mål og forventningsavklaring, særlig for å sikre forankring hos næringsaktører med begrenset kapasitet.

Digitale løsninger og piloter (AP2)

Evalueringen av pilotene gir et nyansert bilde av digitale løsninger som både mulighet og utfordring.

Positive effekter:

- Digitale vandringer og kartløsninger har gjort kulturarv mer tilgjengelig, muliggjort selvstyrte og flerspråklige opplevelser og gitt mer levende formidling enn tradisjonelle skilt.
- Løsningene har også potensial for bruk utenfor åpningstid og i skuldersesong.

Utfordringer og læring:

- Eldre besøkende opplevde teknologien som en barriere, samtidig som innholdet ble vurdert som svært interessant.
- Flere piloter etterlyser enklere tekniske løsninger, tydeligere eierskap og videreføringsplaner, samt mer dialog mellom pilotene underveis.
- Det pekes også på behov for økt digital bestillerkompetanse og bevissthet rundt drift, kostnader og teknologisk utvikling.

Grenseoverskridende samarbeid – stort potensial, krevende i praksis

Alle evalueringene bekrefter at grenseoverskridende samarbeid oppleves som svært verdifullt, men også krevende å realisere fullt ut.

- Prosjektet har bidratt til nye kontakter, økt forståelse for ulike systemer og kontekster, samt nye ideer for felles historiefortelling og opplevelsesutvikling.
- Samtidig pekes det på ulike forutsetninger og systemer, begrenset tid og kapasitet, samt behov for tidligere og tettere dialog mellom aktører og piloter.

Bærekraft og inkludering – konkret praksis

Evalueringene viser at bærekraft er integrert på flere nivåer:

- Redusert transportbehov gjennom digitale løsninger og nærmarkedstenkning
- Bedre ressursutnyttelse og mindre slitasje i sårbare områder
- Økt tilgjengelighet for besøkende utenfor høyseong, nye målgrupper og skolegrupper
- Kombinasjonen av fysisk aktivitet og digital formidling vurderes som positiv for både helse og opplevelse

Samlede læringspunkter for framtidige prosjekter

Alle evalueringsspor peker samstemt på følgende forbedringsområder:

- Tydeligere mål, struktur og ansvarsfordeling fra start
- Bedre forventningsavklaring og kommunikasjon
- Flere og tidligere felles møteplasser på tvers av arbeidspakker og piloter
- Mer målrettet involvering av næringsaktører, med tydeligere kobling til forretningsnytte
- Større grad av kontinuitet mellom prosjekter

Oppsummering – partner- og aktørevaluering

Samlet viser evalueringene at partnerne opplever at Besøksnæring 2.0 har gitt betydelige resultater i form av økt kompetanse, styrket samarbeid, nye digitale løsninger og økt forståelse av grenseregionens potensial. Samtidig har prosjektet gitt verdifull læring om kompleksitet, struktur og behovet for tydelig forankring og dialog. Erfaringene vurderes som et solid grunnlag for videre samarbeid og utvikling av framtidige grenseoverskridende satsinger i besøksregionen i Østfold, Bohuslän og Dalsland.

Om læring og kompetanse

Lærerikt, ambisiøst og inspirerende – vi har lært mye av hverandre.

Vi har fått ny kunnskap om bærekraft, sesongutvikling og nye målgrupper.

Om felles møteplasser

Det er i møtene og samtalene at de beste idéene oppstår.

Om utfordringer og læring

Det var et stort spenn mellom ambisjon og kapasitet – men det har gitt viktig læring.

Digitaliseringen går fort, og det er krevende å henge med, men prosjektet har gitt oss et godt utgangspunkt.

< Partnersamling och medverkan på Norsk Opplevelseskonferanse i Lofoten, oktober 2025.

Foto: Linda Smith

Ranger hva av dette som er viktigste resultat

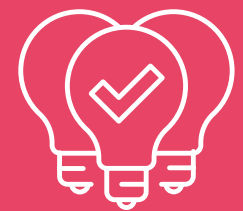

Resultat från utvärderingen av projektet under partnersamlingen i Lofoten.

7 Aktiviteter

Kapitlet ger en översikt över projektets aktiviteter, fördelade på tre arbetspaket med olika syften.

1

Kunskap och kompetens inom bærekraft

AP1. Syftet med projektets insatser inom kompetens och hållbarhet har varit att stärkabesöksnäringens förutsättningar att arbeta systematiskt med hållbarhet och cirkulär affärsutveckling.

2

Hållbar platsutveckling genom innovation och digitalisering

AP2. Projektets arbete inom innovation och digitalisering har haft som syfte att stärka hållbar platsutveckling genom att öka förståelsen för och användningen av digitala lösningar inom besöksnäringen.

3

Samverkan och synliggörande

AP3. Projektets satsning på samverkan och synliggörande har haft som syfte att stärka samarbete och gemensam profilering i gränsregionen.

Maria Zihammou, Linnéa Sjögren och Ingela Skärström, ansvariga för kockkursen i ny sjömat.

Foto: Linda Smith

Jenny Lööf, RISE, Ingrid Solberg Sætre, Svinesunskommittén, Hanne Kjeldstadli Hansen, Wittario och Anders Wikström, Västra Götalandsregionen ansvarade för seminariet "KI og opplevelsesutvikling" på Norsk Opplevelseskonferanse.

Foto: Linda Smith

7.1 Kunskap och kompetenslyft inom hållbarhet/cirkulär ekonomi

AP 1.1 Kartläggning av insatser för höjning av kompetens

Arbetet inleddes med en kartläggning av befintliga utbildningar, insatser och stödstrukturer kopplade till hållbarhet, cirkulär ekonomi och affärsutveckling inom besöksnäringen i gränsregionen. Kartläggningen genomfördes genom dialoger och möten med relevanta aktörer på både svensk och norsk sida av gränsen med kompetens inom hållbar utveckling. Som en del av arbetet genomfördes kartläggningsmöten och workshops där företagens behov och befintliga initiativ identifierades. Projektet analyserade även vilka verktyg och utbildningsinsatser som redan fanns tillgängliga för små och medelstora besöksnäringensföretag.

Slutsatser och lärande

Kartläggningen visade att det redan fanns ett brett utbud av initiativ och verktyg, men att dessa ofta upplevdes som fragmenterade och svåra att överblicka för företagen. I denna del valde därför projektet att samla, strukturera och tillgängliggöra befintlig kunskap i en hållbarhetsguide.

Kurs i ny sjömat för gränsregionens kockar väckte stort intresse våren 2025. Kursens fyra tillfällen hade totalt 30 medverkande.

Foto: Linda Smith

HVA ER BÆREKRAFTSLØFTET?

Bærekraft i praksis

Gjennom Bærekraftsløftet deler vi små og store eksempler som gjør reiselivet mer bærekraftig – til glede for besøkende og inspirasjon for lokalsamfunnet.

Små steg er avgjørende for å lykkes med omstilling. Å ta visse valg skal være enkelt – for vår felles fremtid.

og inspirere til tiltak som sammen tar oss videre!

AP 1.2 Genomföra kompetenshöjande insatser

Med utgångspunkt i kartläggningen genomfördes ett antal kompetenshöjande insatser riktade till besöksnäringens företag i gränsregionen. I ett inledande skede testades verktyget Flourishing Business Canvas i samarbete med Innovasjon Norge. Syftet var att testa användbarheten för besöksnäringen, i deras arbete med hållbarhet och cirkulär affärsutveckling. Testet genomfördes tillsammans med ett mindre antal företag från svensk och norsk sida. Utvärderingen visade att verktygen kändes för övergripande och svåra att omsätta i praktik för små besöksnäringens företag.

Arbetet bytte fokus till det som företagen redan upplevde fungerade. Turistrådet Västsveriges modell Hållbarhetsklivet lyftes fram av svenska aktörer, och på norsk sida fanns en efterfrågan på något liknande. Med stöd från Turistrådet Västsverige vidareutvecklades och anpassades modellen till Østfold, som landade i initiativet Bærekraftsløftet. Genom personliga möten och en gemensam workshop introducerades cirka 60 företag till modellen, som gör det möjligt för aktörerna att dela egna hållbarhetsinsatser och ta del av andras exempel.

Inom AP 1.3 genomfördes även utbildningar inom digital kommunikation och sociala medier, som ett

komplement till arbetet med att stärka företagens hållbara identitet. Utbildningarna, som efterfrågats redan i förstudien, gav företagen ökad kompetens och inspiration kring hur de kan kommunicera sin verksamhet, och därmed sina hållbarhetsinsatser, på ett tydligare och mer medvetet sätt. Insatserna genomfördes både fysiskt och digitalt och nådde ett stort antal företag i regionen.

Slutsatser och lärande

Arbetet inom AP 1.2 visade att övergripande och teoretiska verktyg ofta upplevs som svåra att omsätta i praktiken. Företagen efterfrågade i högre grad konkreta exempel och verksamhetsnära stöd. När Bærekraftsløftet introducerades blev det tydligt att företagen föredrog individuella möten framför workshops, som hade mycket låg uppslutning. Skiftet från breda kursinsatser till mer praktiska och dialogbaserade arbetssätt bedöms därför ha ökat både relevans och nytta för målgruppen.

Turistrådet Västsveriges medverkan i utvecklingen av modellen i Østfold var betydelsefull, både för att anpassa metoden till norska förhållanden och för att bidra till ett mer jämlikt och samordnat hållbarhetsarbete över gränsen.

I jämförelse med Hållbarhetsklivets långsiktiga utveckling och etablering befinner sig Bærekraftsløftet i ett tidigt skede, där dess långsiktiga värde är beroende av fortsatt förvaltning och vidareutveckling.

Workshop om Bærekraftsløftet på Furuholmen i Sarpsborg, maj 2025.
Foto: Anja Østerli

AP 1.3 Stärka företagens hållbara identitet

Projektet har genomfört insatser för att stärka företagens förmåga att identifiera och kommunicera sin hållbara identitet. Arbetet har varit nära kopplat till de kompetenshöjande aktiviteterna i AP 1.2 och har utgått från företagens befintliga verksamhet och åtgärder.

Utöver detta har projektet med stor framgång genomfört tematiska utbildningar och workshops, med riktat fokus på hållbar och cirkulär sjömat. Projektet genomförde en kurs i ny hållbar sjömat där 30 kockar och andra yrkesverksamma från gränsregionen deltog. Ett smakfullt recepthäfte med en samling recept från kursledarna, togs fram och delades ut till alla deltagare. Recepthäftet har även delats ut vid andra passande aktiviteter. Inom samma tema medverkade projektet på Västerhavsveckans matmarknad i Fjällbacka i 2025, där rätter från sjömatskursens tillagades på scen. Besökarna fick möjlighet att provsmaka rätterna, vilket bidrog till att synliggöra kursens innehåll i praktiken och skapa en tydlig koppling mellan kompetensutveckling, lokal råvara och besöksupplevelse.

Slutsatser och lärande

Arbetet inom AP 1.3 har visat att många företag redan arbetar aktivt med hållbarhet, men ofta saknar struktur och språk för att kommunicera detta externt. Det finns också en uttalad rädsla för så kallad greenwashing, där företag i sin marknadsföring riskerar att framstå som mer miljövänliga, hållbara eller ”gröna” än vad de faktiskt är.

Genom att utgå från befintliga insatser och konkreta exempel har projektet bidragit till ökad trygghet och tydligare positionering hos företagen. Ett viktigt inslag i detta arbete har varit de praktiska kurserna inom hållbar och innovativ sjömat, som togs mycket väl emot av deltagande kockar. Kurserna gav nya perspektiv på lokala råvaror som tång, ostron och sillfärs och bidrog till både inspiration och nya förhållningssätt till råvaruanvändning och menyutveckling.

Ett centralt lärande är att personlig dialog, enkelhet och igenkänning är avgörande faktorer för att stärka företagens hållbara identitet. Kombinationen av praktiska exempel, erfarenhetsutbyte över gränsen och riktat stöd bedöms ha haft särskilt god effekt.

Citat; utvärdering sjömatskursen

Det bästa med kursen var:

Kul att träffa andra kollegor och få nya tankar gällande menyarbete.

Trevliga nya produkter att arbeta med och även inspireras för nya rätter att använda i verksamheten.

Många smakprover, duktiga lärare.

Citat; kurs i cirkulär ekonomi (Flourishing business canva)

Det bästa med kursen var:

Å diskutere utfordringer og lære av hverandre.

Treffe andre aktører og bygge nettverk.

Bevisstgjøring av hva som må til for å drive bærekraftig.

7.2 Hållbar platsutveckling genom innovation och digitalisering

AP 2.1 Kartläggning av metod och teknik

Arbetet inleddes med en gemensam utforskande fas där Research Institutes of Sweden (RISE), i samverkan med tre pilotbesöksmål arbetade för att gemensamt förstå respektive plats olika förutsättningar, berättelser och utvecklingsbehov. Kartläggningen genomfördes via gemensamma workshops och dialoger med lokala aktörer, såsom guider, museipersonal, föreningar och kommunrepresentanter.

De tre pilotbesöksmålen var Edsleskogs kyrkoruin i Åmåls kommun, Vitlycke museum i Tanum samt Østfoldmuseene. Fokus låg på att undersöka hur digitala lösningar kan användas för att stärka upplevelsen av platsen, tillgängliggöra berättelser och synliggöra sådant som inte längre finns eller är svårt att uppleva på plats.

Slutsatser och lärande

Ett tidigt och tydligt lärande var att digitalisering inom besöksnäringen inte handlar om teknik i sig, utan om hur tekniken kan förstärka platsens berättelse och besökarens upplevelse. Arbetet visade också att olika besöksmål har mycket olika behov och förutsättningar, vilket kräver flexibla och platsanpassade lösningar snarare än standardiserade verktyg.

Lanseringsfest av den digitala vandringen i Edsleskog, Åmåls kommun juni 2025. Elever från den lokala skolan fick utföra premiärvandringen.

Foto: Linda Smith

AP 2.2 Pilotprojekt med tre besöksmål

I nästa steg genomfördes pilotprojekt vid de tre besöksmålen. Arbetet organiserades som en serie designprocesser där lokala aktörer deltog aktivt tillsammans med RISE. Varje pilot inleddes med gemensamma träffar där besöksmålen presenterade sin historia, sina utmaningar och sina framtidsbilder. Därefter genomfördes platsvisa workshops och designsprintar. Här samlades lokala berättelser, historiska perspektiv och praktiska erfarenheter som låg till grund för idéutveckling och prototypframtagning.

- I Edsleskog fokuserade arbetet på att synliggöra den medeltida kyrkan som inte längre finns, genom digital visualisering och kombinationen av fysisk och digital gestaltning.
- För Østfoldmuseene låg fokus på att binda samman regionens rika kulturarv genom tematiska digitala ruttor och paketerade upplevelser.
- På Vitlycke museum handlade arbetet om att stärka upplevelsen av ett redan välbesökt område genom digital guidning runt hållristningarna, kartor och visualisering av landskapets förändring över tid.

Efter att processen genomförts och prototyper för respektive pilotplats tagits fram fanns det utrymme i projektets budget att vidareutveckla arbetet och skapa

en produkt som pilotplatserna kunde använda i sin ordinarie verksamhet. Projektet valde att testa olika AI-verktyg som stöd i utveckling av digitala vandringar. Arbetet genomfördes i samarbete med de digitala förmedlingsplattformarna Wittario och KulturPunkt. I denna process användes AI på olika sätt och med olika syften och projektet kunde samla erfarenheter av olika tekniska angreppssätt. Under 2025 färdigställdes de digitala guidade vandringarna och lösningarna testades i mindre skala tillsammans med besökare och lokala aktörer.

Slutsatser och lärande

Pilotprojekten visade tydligt värdet av samskapan- de och lokal förankring. När guider, museipersonal och andra lokala aktörer är delaktiga i utvecklingen skapas lösningar som upplevs som meningsfulla och trovärdiga. Samtidigt visade arbetet att det är viktigt att tidigt tydliggöra vad en pilot och en prototyp innebär, för att skapa realistiska förväntningar på resultat och fortsättning. Se egen AP2 delrapport för mer lärande.

^ Uppstartsmöte för de digitala piloterna tillsammans med projektgruppen från RISE, 29 augusti 2023 på Vitlycke museum i Tanums kommun.
Foto: Linda Smith

Projektet skapade fem digitala vandringar.
Foto: Linda Smith

AP 2.3 Lärande process och spridning

Utvecklingen av AI-stödda digitala vandringar blev ett konkret resultat i AP 2.2. som visade hur turism-aktörer, museer och föreningar kan använda digitala verktyg till att skapa nya upplevelser på ett kostnadseffektivt sätt.

För att dela erfarenheter och kunskaper från arbetet skapades ABC-snabbguiden *AI och digitala vandringar*. Snabbguiden beskriver steg för steg hur besöksmål kan arbeta med digital platsutveckling – från idé till färdig lösning. För att testa överförbarheten blev Rakkestad Næringsråd i Østfold testpilot för ABC-snabbguiden. De sammantagna erfarenheterna från hela AP 2 presenterades på ett seminarie under Norsk Opplevelseskonferanse i Lofoten. ABC-snabbguiden har i tillägg presenterats via webinarium och delats via hemsidor, sociala kanaler, nyhetsbrev och ut till många företag via projektets kontaktnätverk.

Slutsatser och lärande

Arbetet visar att konkreta exempel och verkliga case är avgörande för att skapa förståelse och engagemang hos mindre aktörer inom besöksnäringen. ABC-snabbguiden har fungerat som ett stöd för att sänka trösklarna till digital utveckling

och stärka beställarkompetensen hos aktörer med begränsade resurser. Snabbguiden har även tydliggjort att AI ska användas som ett stöd under mänskligt ansvar och omdöme, med krav på öppenhet, källkritik och respekt för kulturarv. Ytterligare en lärdom är att AI-utvecklingen går snabbt och att verktyg och förutsättningar förändras över tid.

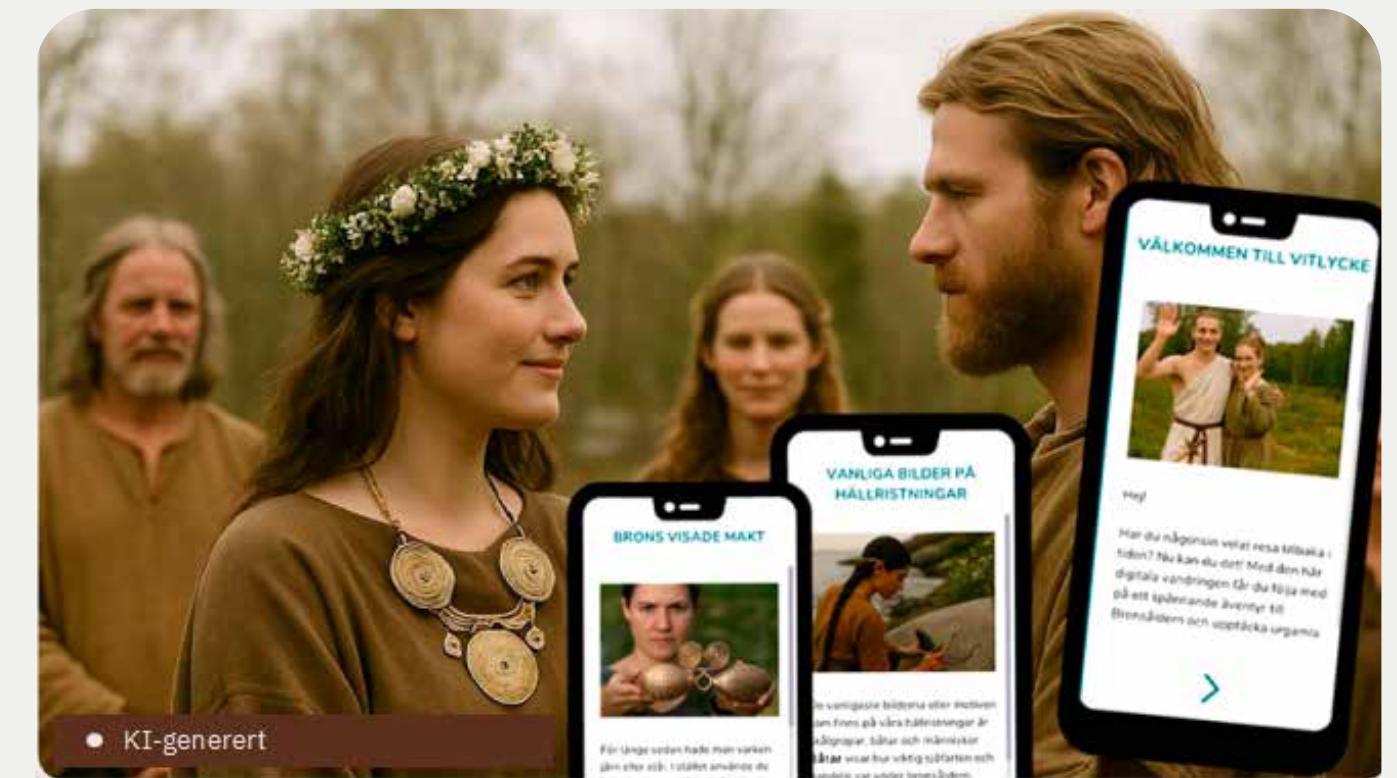
Om piloter och digitala lösningar:

Vandringen gjorde platsens historia mer levande än traditionella skyltar.

Vi har testat nya verktyg och jobbat utforskande och iterativt – det har varit utvecklande.

Resultat och lärdomar från de digitala piloterna > delades genom webinar och ABC-snabbguiden.

Foto: Linda Smith

ABC hurtigguide – KI og digitale vandringer

7.3 Samverkan, kommunikation och synliggörande

AP 3.1 Konferens för hållbar och digital besöksnäring i framkant

Inom AP 3.1 har projektet arbetat strategiskt med att utveckla en relevant mötes- och konferensform som stärker kunskap, samverkan och inspiration inom hållbar och digital destinationsutveckling i gränsregionen. Ambitionen var att skapa en arena som både samlar projektets aktörer och kopplar dem till bredare branschsammanhang.

Under projektets gång fördes dialog med flera närliggande Interreg-projekt och externa aktörer i syfte att identifiera möjliga synergier och gemensamma upplägg. Mot slutet av projektperioden fattade styrgruppen beslut om att ersätta en traditionell slutkonferens lokalt med ett mer integrerat format, bestående av partnersamling, utvärdering och deltagande i Norsk Opplevelseskonferanse.

Projektet bidrog med eget innehåll till konferensen genom seminariet Opplevelsesutvikling og KI med 52 deltagare från Sverige och Norge samt ett filmreportage från Vitlycke museum om arbetet med den digitala platsutvecklingen och användningen av AI, som visades på konferensens ordinarie program. Projektet hade totalt 24 representanter på plats från med god spridning från hela bredden av aktörer.

Slutsatser och lärande

Erfarenheterna visar att detta format skapade ett tydligt gränsöverskridande mervärde genom att kombinera extern spetskompetens med gemensam reflektion och nätverkande. Samtidigt blev det tydligt att det inte alltid är ändamålsenligt att utveckla egna konferensformat inom områden där andra redan erbjuder starka och etablerade arenor. Slutsatsen är att flexibla och samverkansbaserade lösningar kan ge högre relevans och större genomslag än traditionella lokala upplägg.

Citat från utvärdering Lofoten:

Det beste med eventen var alle fantastiske folk som var der. Fikk nyttet gode og viktige kontakter for fremtiden. Skal allerede på mandag møte en av dem. Veldig lærerikt å høre om hva forskjellige skaper og all inspirasjon som ble skapt.

Miljön, opplevelsen, platsen och inspirationen. Roligt och lärorikt att träffa många från projektet igen.

Citat från krönika skriven av Bård Alsvik, Østfoldmuseene

Som deltaker fikk vi oppleve konferansen som både faglig sterk og inspirerende, og den ga gode muligheter til å knytte kontakter, hente nye ideer og få impulser til hvordan opplevelsesnæringen står i skjæringspunktet mellom bærekraft, digitalisering og samarbeid. Erfaringene fra konferansen kan vi bruke videre i prosjektarbeid, strategisk planlegging og i samhandling på tvers av aktører og regioner.

AP 3.2 Digital utbildning/film om gränsregionen till personal

Arbetet inom AP 3.2 har haft som mål att stärka kunskapen om gränsregionens samlade utbud och värdskap hos personal som möter besökare i sitt dagliga arbete. Som ett första steg producerades en gemensam gränsregional film, baserad på befintligt material från destinationsbolagen. Filmens utformning blev snarare ett inspirationsmaterial för besökare, än ett grundläggande utbildningsstöd för personal, varför den inte blev mycket använd.

Med utgångspunkt i projektets fokus på digitalisering och innovation utvecklades arbetet vidare mot mer interaktiva lösningar. Efter analys av behov och tekniska möjligheter togs en AI-baserad chatbot fram som prototyp för frontdeskpersonal, baserad på innehåll från befintliga webbplatser i båda länderna. Utvecklingsprocessen blev tidskrävande, vilket innebar att lösningen endast hann testas i begränsad omfattning.

Slutsatser och lärande

Digitala och AI-baserade lösningar har god potential, men kan uppfattas som onödiga då marknaden redan erbjuder många alternativ. Chatbotens fördel är dess unika möjlighet att användas lokalt genom att avgränsa innehållet till pålitliga och väl uppdaterade källor. En viktig lärdom i detta sammanhang är behovet av testning, kvalitetssäkring och nära dialog med slutanvändare för att säkerställa att lösningen blir praktiskt användbar och relevant i vardagen. Se egen delrapport för mer lärande om AI chatboten.

< Kustmiljö i Bohuslän.
Foto: Linda Smith

Bøensætre Husmannsplass i Aremark.
Foto: Linda Smith

AP 3.3 Vidareutveckla gemensam marknadsföring

I AP 3.3 har projektet fokuserat på att stärka och vidareutveckla den gemensamma marknadsföringen av gränsregionen som destination. Arbetet har byggt vidare på tidigare Interreg-samarbeten och etablerade relationer mellan destinationsbolagen på svensk och norsk sida.

Julkampanjer

Under projektperioden har flera gemensamma marknadsföringsinsatser genomförts. Bland annat har återkommande gemensamma julkampanjer tagits fram i syfte att stimulera gränsöverskridande besök och upplevelser under lågsäsong. Kampanjerna har genomförts i samverkan mellan destinationsbolagen och anpassats till respektive destinations kommunikationskanaler. Kampanjerna fick ett gott genomslag och har varit en av de mest uppskattade insatserna i projektet.

Turistkarta

En central leverans inom AP 3.3 har varit framtagandet av en ny gemensam turistkarta för gränsregionen. Kartan består av ett illustrerat översiktsmaterial, tematiska ingångar och en inspirerande

bucketlist som lyfter besöksmål och upplevelser på båda sidor av gränsen. Den har producerats i flera språkversioner och distribuerats brett via destinationsbolag, turistinformationer och vid evenemang. Kartan har fungerat som ett konkret verktyg för gemensam marknadsföring och bidragit till att tydliggöra gränsregionen som en sammanhängande destination.

Integrerade evenemangskalendrar

Projektet har även arbetat med frågan om integrerade evenemangskalendrar som ett verktyg för gemensam marknadsföring. Med utgångspunkt i identifierade behov fördes dialoger med Turistrådet Västsverige och Visit Oslo kring tekniska och organisatoriska möjligheter att synliggöra evenemang över gränsen. Projektet har inte lyckats ta fram en integrerad evenemangskalender, men arbetet har resulterat i en tydlig kartläggning av möjliga lösningar, arbetsinsatser och ansvarsfördelning. Utveckling av en AI-agent skulle också kunna vara en möjlig lösning.

Datainsikt som verktyg

Projektet har även undersökt hur data om besöksflöden, rörelsemönster och effekter av evenemang kan användas som beslutsstöd i marknadsföring och platsutveckling. Testet genomfördes i samarbete med Eventwood och applikationen Event-pulse och omfattade Halden, Strömstad och Dals-Ed som en tidsbegränsad demo under sommaren 2023. Destinationsbolaget i Sarpsborg fick därefter testa applikationen. Testet gav bland annat konkreta exempel på hur större evenemang påverkar besök och aktivitet i gränsregionen.

Slutsatser och lärande

Arbetet inom AP 3.3 visar att gemensam marknadsföring stärker bilden av gränsregionen som en sammanhängande destination, men kräver tydliga strukturer och långsiktigt ansvar. Den gemensamma turistkartan har haft stor genomslagskraft och visat värdet av fysiska produkter i kombination med digital spridning. Arbetet med evenemangskalendrar har tydliggjort att utmaningarna främst är organisatoriska snarare än tekniska, medan testet med Eventwood visar potentialen i datadriven marknadsföring, förutsatt tydligt ägarskap och långsiktig kompetens.

AP 3.4 Genomföra studieresor för företagen

Studieresorna inom AP 3.4 har varit ett centralt verktyg för kunskapsöverföring, inspiration och nätverksbyggande. Under projektperioden har tre studieresor genomförts med olika tematiska inriktningar: lokal och närproducerad mat, naturen som tillgång för affärsutveckling och paketering samt nya säsonger med fokus på höst. Resorna har genomförts i Indre Østfold, Dalsland och norra Bohuslän och har samlat företagare, guider, samt offentliga och ideella verksamheter från hela gränsregionen. Resorna har totalt haft 70 deltagare. Studieresorna har kombinerat platsbesök, möten med lokala aktörer och gemensamma reflektioner kring affärsmodeller, hållbarhet och värdskap, vilket skapat goda förutsättningar för konkret lärande och erfarenhetsutbyte samt kommersiella samarbeten mellan enskilda aktörer.

Slutsatser och lärande

Utvärderingar visar att studieresorna varit mycket uppskattade och bidragit till både inspiration och praktisk nytta. Resorna har stärkt deltagarnas kunskap om gränsregionens samlade utbud och bidragit till att utveckla ett gemensamt gränsregionalt värdskap. Flera nya kontakter och samarbeten har etablerats, vilket visar att studieresor är ett effektivt verktyg för att skapa långsiktiga relationer och utvecklingsmöjligheter över gränsen.

Stort deltagande vid studieresan till Bohuslän.
Foto: Linda Smith

Citat deltagare på Studieresa Indre Østfold

Historier och smaker! Att höra andra entreprenörers berättelser - både bakåt och tills nu. För oss i Sverige - att se att det finns samarbeten och projekt som fungerar!

Citat deltagare Studieresa i Dalsland

Jeg fikk en dypere forståelse av Dalsland og oppdaget mange nye steder og vi kjørte buss og var samlet som gjeng hele tiden.

Citat deltagare på studieresa i norra Bohuslän

Å høre gode foredrag om hvordan man kan drive helårsdrift på steder man normalt oppfatter som svært sesongavhengige.

Å få besøke så mange interessante steder og se hvordan dere i Sverige har utviklet dem i spennende og kvalitetsmessige retninger.

AP 3.5 Arrangera kunskapsträffar för befintliga gränsguider

Inom AP 3.5 har projektet fokuserat på att stärka kompetensen hos befintliga gränsguider för att höja kvaliteten på guidningarna i regionen. Projektet utvecklade och genomförde en sammanhållen utbildning för guider med fokus på hållbar och cirkulär mat från hav och natur samt utomhusmatlagning. Utbildningen bestod av digitala föreläsningar och en fysisk träff på Hamburgö. Guiderna fick botanisera på land och i hav bland strandväxter och tång och laga mat ute tillsammans under ledning av erfarna guider med gedigen tematisk kunskap. Guiderna har också varit kopplade till publika arrangemang, bland annat guidningar vid Gamla Svinesundsbron som arrangerades vid ett par tillfällen under Västerhavsveckan.

Slutsatser och lärande

Insatserna har stärkt guidernas kompetens och gett dem nya verktyg för att utveckla mer innehållsrika och hållbara upplevelser. Kopplingen mellan guidning, hållbar lokal mat och platsens berättelser har visat sig skapa tydligt mervärde för både besökare och aktörer. Erfarenheterna visar att kontinuerliga och tematiskt sammanhållna kunskapsträffar är avgörande för att långsiktigt höja kvaliteten inom gränsregional guidning.

Kurs för guider i utomhusmatlagning
på Hamburgö i Tanums kommun, juni 2025.
Foto: Linda Smith

8 Økonomi

Prosjektet hadde et totalbudsjett på **1 217 114 euro**. Innenfor Interreg Sverige–Norge-programmet er budsjettet fordelt med **70 % på svensk side og 30 % på norsk side**.

Den svenske delen finansieres med **65 % EU-midler (508 061 euro)** og **35 % nasjonal og regional medfinansiering**.

Den norske delen finansieres med **50 % Interreg-midler (217 862 euro)**, mens resterende andel dekkes av lokale og regionale bidrag.

Prosjektet har arbeidet innen tre hovedtemaer, noe som har vært ressurskrevende og medført en betydelig andel kostnader knyttet til prosjektledelse og personell. Svinesunds-komiteen og Visit Østfold innehar i tillegg til stor kompetanse i prosjektledelse og økonomistyring også intern kompetanse som har vært benyttet i gjennomføringen av alle arbeidspakkene. Team-Besøksnæring 2.0 har

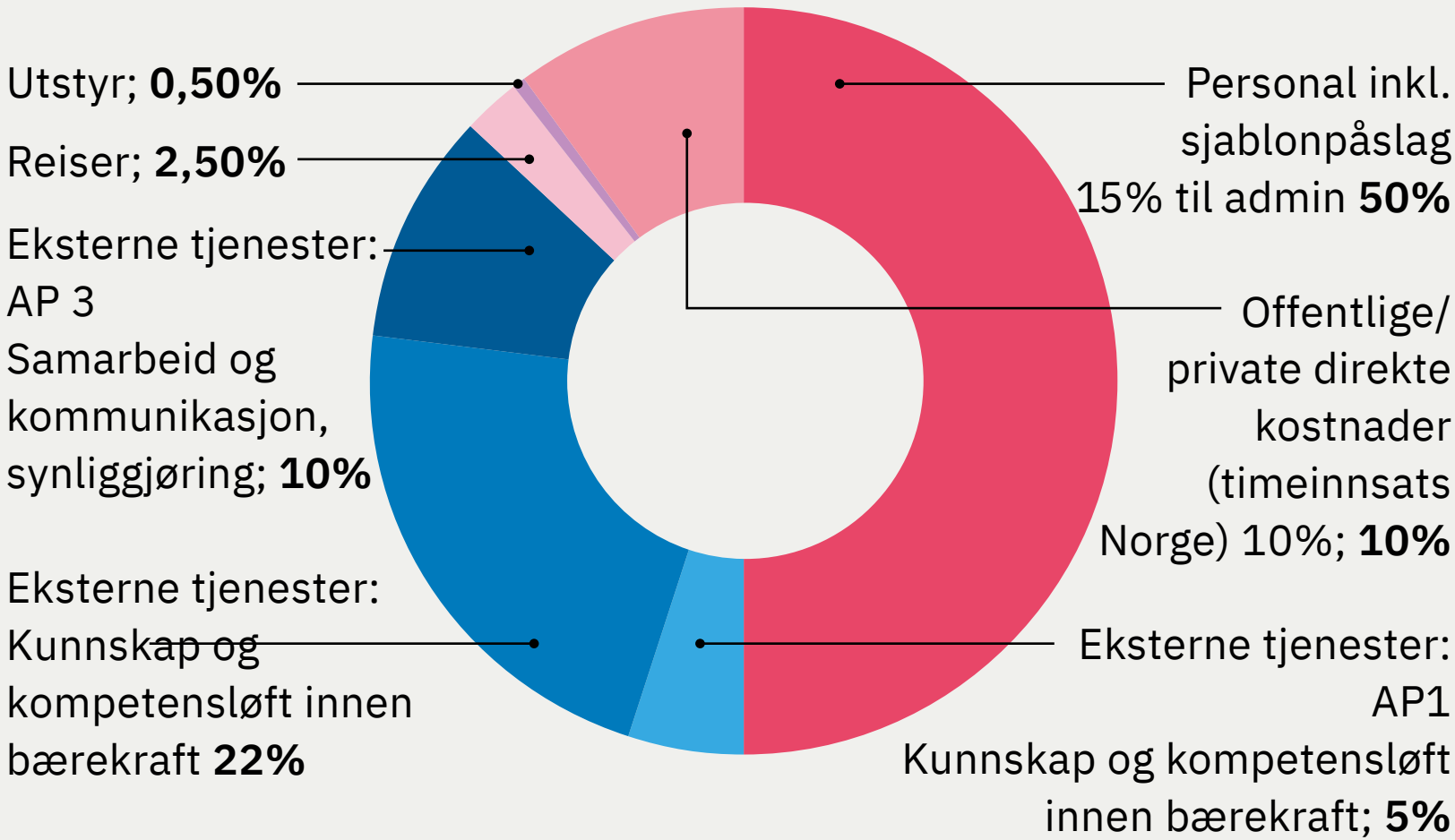
bestått av mange fagpersoner med eierskap til prosjektet. Kostnader til eksterne tjenester har vært fordelt på alle tre arbeidspakker, med størst andel i AP2, knyttet til digital utvikling og pilotprosjekter.

Kostnader til reiser og utstyr innad i prosjektorgansiasjonen har vært begrensede (2,5 %).

Ulike treffpunkter og studieturer for aktørnettverket har derimot vært omfattende og blitt godt mottatt (inkludert i AP3). På norsk side inngår også timeinnsats fra offentlige og private partnere som en del av både finansiering og kostnadsgrunnlag, og denne egeninnsatsen utgjør om lag 10 % av prosjektets totalbudsjett.

Prosjektet har hatt to budsjettendringer avtalt med Interreg. I sum har prosjektet levert etter planen og budsjett sammenfaller nær 100 % med faktiske tall ved prosjektets slutt.

Fordeling av totale prosjektkostnader i % per kostnadskategori

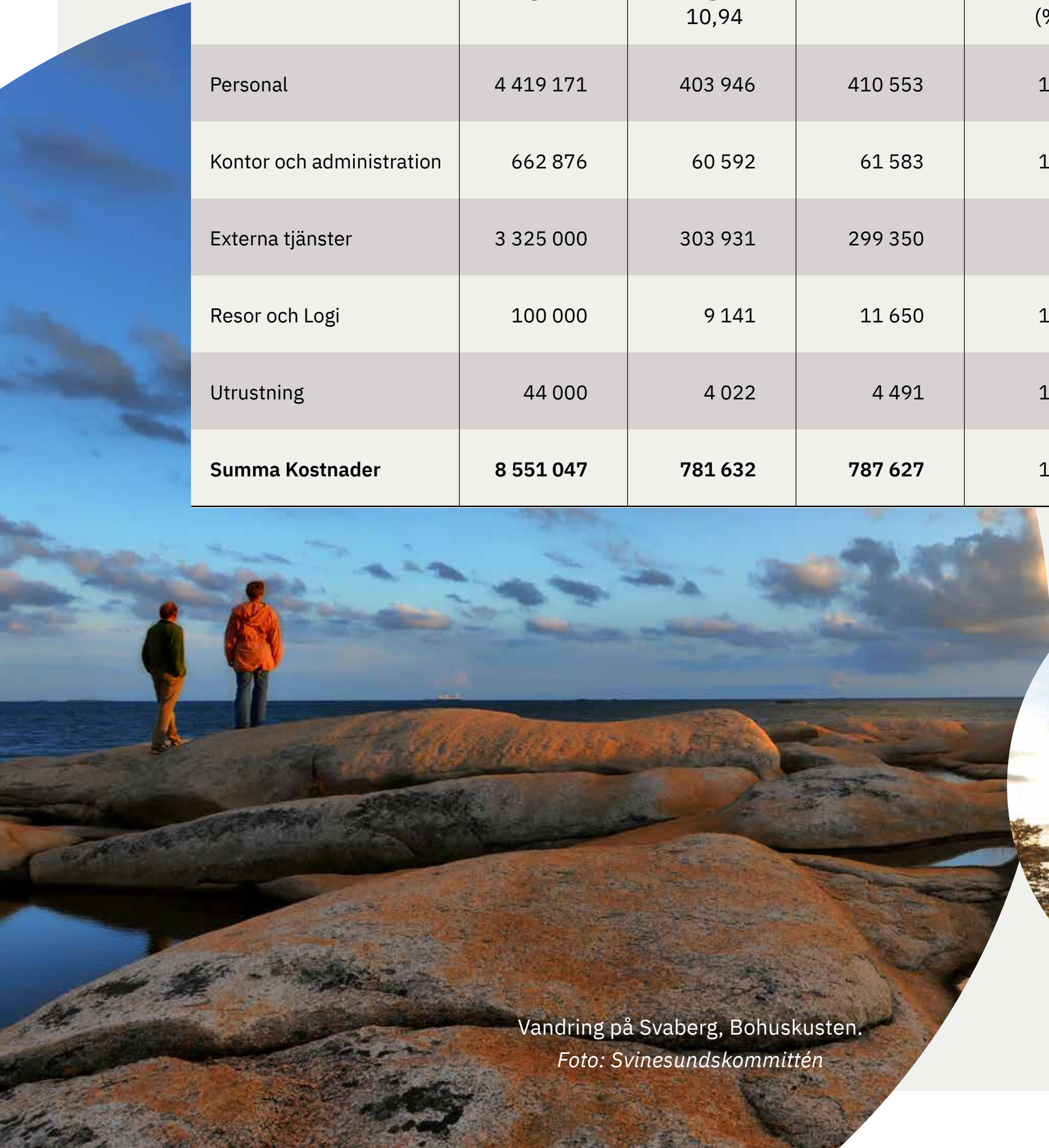

Type av kosnad Sverige og Norge	Total (EUR)
Personal inkl. schablon 15%	618 000
Kostnader pr. arbeidspakke (eksterne tjenester)	
A1 Kunnskap og kompetensløft innen bærekraft	68 000
A2 bærekraftig stedsutvikling gjennom innovasjon og digitalisering	270 000
A3 Samarbeid og kommunikasjon, synliggjøring	117 000
Reiser	23 000
Utstyr	4 000
Sum faktiske betalbare kostnader	1 100 000
Offentlige og private direkte kostnader (timeinnsats Norge)	117 000
TOTAL	1 217 000

Totalt kostnader for Norge og for Sverige

SVERIGE						
	Budget SEK	Budget € 10,94	Förbrukat €	Förbrukat € (%)	Förbrukat SEK	Förbrukat SEK (%)
Personal	4 419 171	403 946	410 553	102%	4 597 122	104%
Kontor och administration	662 876	60 592	61 583	102%	689 568	104%
Externa tjänster	3 325 000	303 931	299 350	98%	3 380 343	102%
Resor och Logi	100 000	9 141	11 650	127%	128 351	128%
Utrustning	44 000	4 022	4 491	112%	44 600	101%
Summa Kostnader	8 551 047	781 632	787 627	101%	8 839 984	103%

NORGE				
	Budget NOK	Revidert budget NOK	Förbrukat NOK	Förbrukat (%)
Personal	910 200	931 939	1 334 107	143%
Kontor och administration	136 530	139 791	200 116	143%
Externa tjenester	1 590 000	1 590 000	1 503 602	95%
Resor og Logi	416 707	396 707	135 514	34%
Utrustning	100 180	95 180		0%
Sum faktiske betalbare kostnader	3 153 617	3 153 617	3 173 339	101%
Eksterne offentlig finansierte kostnader	252 000	237 000	243 950	103%
Eksterne private finansierte kostnader	949 200	964 200	957 250	99%
Totale kostnad Norge	4 354 817	4 354 817	4 374 539	100,5%

Vandring på Svaberg, Bohuskusten.
Foto: Svinesundskommittén

< 72 Hour Cabin – övernattning i glashus
– Dalsland.
Foto: Jonas Ingman

9 Indikatorer

For å måle deler av effekten av Interreg-programmet er det fastsatt egne aktivitetsindikatorer, angitt i prosjektets tilsagnsbrev med tilhørende målverdier. Indikatorene brukes for å dokumentere gjennomføring, synliggjøre resultater og sikre etterprøvbar bruk av offentlige midler.

I tillegg til de to indikatorene som er fastsatt i tilsagnsbrevet, har prosjektet valgt å synliggjøre resultater knyttet til flere indikatorer for å gi et mer helhetlig bilde av prosjektets omfang, gjennomføring og effekter. Disse tilleggsindikatorene bidrar til å synliggjøre verdien av prosjektets arbeidsform og betydning for aktørnettverket i regionen.

Indikator	Mål jf. tilsagnsbrev	Oppnådd resultat	Kommentar / presisering
Bedrifter som mottar støtte	30	94	Indikatoren er betydelig overoppfylt. Resultatet inkluderer små og mellomstore bedrifter som har deltatt i studieturer, piloter, kurs, seminarer og webinarer gjennom prosjektperioden.
Bedrifter som mottar ikke-økonomisk støtte	30	94	Samme virksomheter som over. Støtten har bestått av kompetanseheving, nettverk, pilotdeltakelse og tilgang til utviklede verktøy og ressurser.
Deltakere i kompetanse- og utviklingstiltak	–	200 +	Personer som har deltatt i fysiske og digitale aktiviteter, inkludert kurs, workshops, studieturer, seminarer, webinarer og konferanser.
Gjennomførte pilot-prosjekter	–	3	Pilotprosjektene er gjennomført ved Edsleskogs kyrkeruin, Vitlycke verdensarvmuseum og Østfoldmuseene.
Grenseoverskridende møteplasser og aktiviteter	–	30 +	Omfatter studieturer, partnersamlinger, kurs, styringsgruppemøter, åpne arrangementer, workshops og webinarer med deltakere fra begge land.
Utviklede verktøy og leveranser	–	10	Bl.a. USP-er, ABC-hurtigguiden, turistkart for grenseområdet, webinaropptak, oppskriftshefte og annet kurs- og formidlingsmateriell, se detaljer på side xx

Vurdering

Besøksnæring 2.0 har samlet sett overoppfyllt indikatorene som er fastsatt i tilsagnsbrevet, særlig når det gjelder antall bedrifter som har mottatt støtte og ikke-økonomisk støtte. Dette kan forklares med prosjektets åpne og inkluderende arbeidsform, der kompetansetiltak, pilot-prosjekter og grenseoverskridende møteplasser har vært tilgjengelige for et bredt spekter av små og mellomstore aktører i grenseområdet.

At prosjektet har nådd et vesentlig høyere antall virksomheter og deltakere enn opprinnelig planlagt, vurderes som et uttrykk for høy relevans, bred forankring og god gjennomføringsevne. Samtidig viser indikatorene at prosjektet har levert på planlagte kjerneleveranser, herunder gjennomføring av pilotprosjekter og utvikling av konkrete verktøy som kan videreføres etter prosjektslutt.

Få aktører har deltatt på alt, mens mange har deltatt på noe.

Den åpne arbeidsformen og det brede aktørnettverket har bidratt til høy deltakelse og effektiv spredning av resultater i regionen. Samtidig har dette gjort det til dels krevende å kommunisere prosjektets omfang og helhet på en tydelig måte for alle målgrupper.

10 Grenseoverskridende samarbeid i praksis

Grenseoverskridende samarbeid har vært selve fundamentet i Besøksnæring 2.0. Prosjektet er utviklet og gjennomført i et tett samspill mellom norske og svenske aktører, der ulikheter i organisering, rammebetingelser og virkemidler er brukt aktivt som drivkraft for læring, utvikling og innovasjon – ikke som barrierer.

Gjennom felles møteplasser, piloter, studiereiser og konkrete utviklingsprosjekter har Besøksnæring 2.0 koblet aktører i Norge og Sverige på nye måter. Resultatet er styrkede samarbeidsrelasjoner, delte metoder og løsninger som gir små og mellomstore aktører økt kompetanse, synlighet og handlingsrom. Prosjektet viser hvordan grenseområdet kan utvikles som én sammenhengende besøksregion, der samarbeid gir større effekt enn nasjonale tiltak alene.

Guidning vid Svinesundsbron.
Foto: Ingrid Sætre

Grensen som ressurs

- Ulikheter i organisering, virkemidler og praksis mellom Norge og Sverige er brukt aktivt som grunnlag for læring, utvikling og felles metodikk.
- Felles pilotarbeid, kompetansetiltak og møteplasser har styrket forståelsen av grenseområdet som én sammenhengende besøksregion.

Utnyttelse av kritisk masse

- Samling av små og mellomstore bedrifter, destinasjonsselskaper, museer, FoU-miljøer og offentlige aktører fra begge land har gitt et bredere faglig og erfaringsmessig grunnlag.
- Prosjektet har skapt arenaer for testing, læring og formidling som ikke ville vært mulig innenfor én nasjonal kontekst alene.
- Felles utvikling og spredning av verktøy og metoder, som «ABC-hurtigguiden – KI og digitale vandring», har gitt økt rekkevidde og nytteverdi.

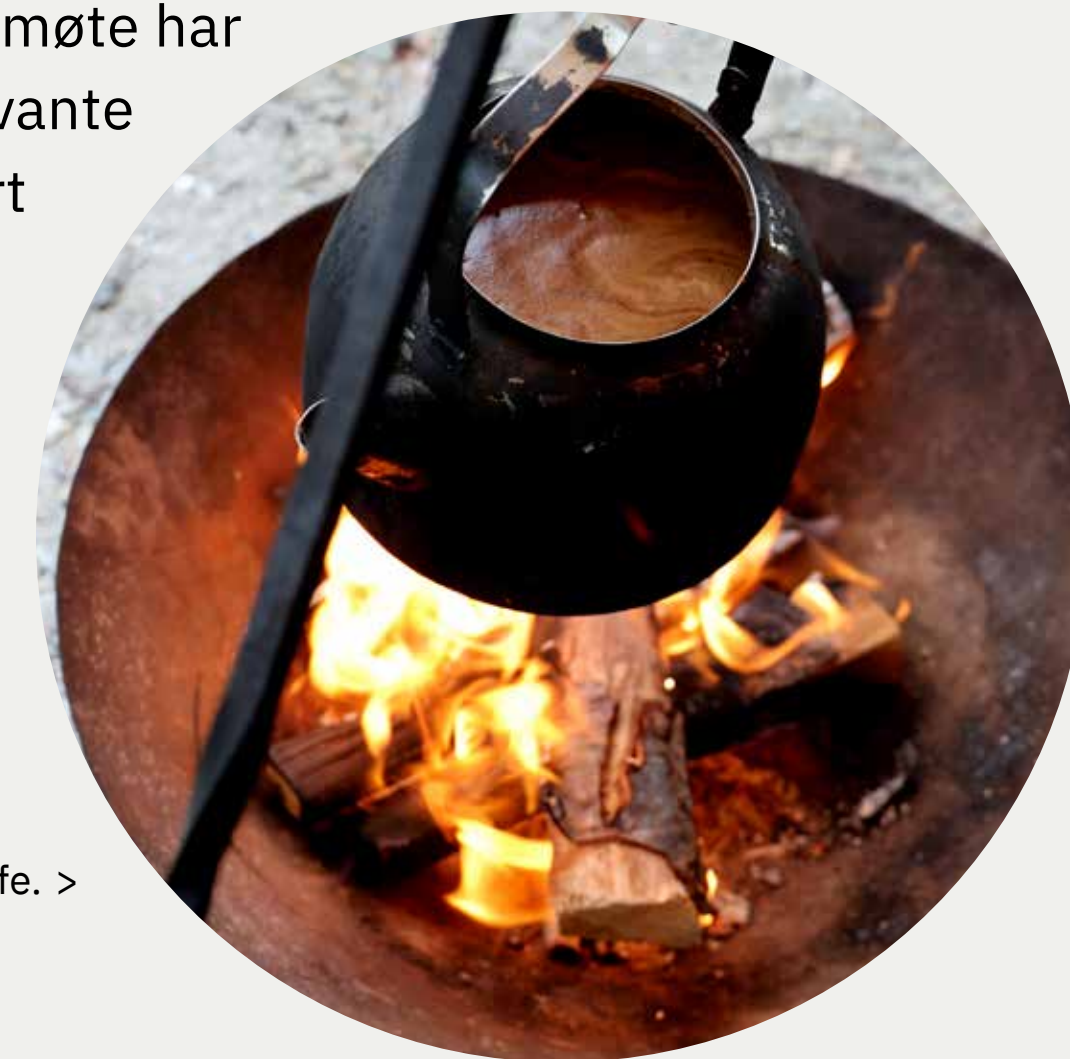
Overbygging av grensehindre

- Prosjektet har bidratt til å redusere både faktiske og opplevde grensehindre, særlig knyttet til ulike systemer, språk, nettverk og tilgang til arenaer.
- Praktisk samarbeid i piloter, studieturer og felles formidlingstiltak har senket terskelen for samarbeid på tvers av grensen.
- Små aktører har fått bedre tilgang til kompetanse, nettverk og utviklingsarenaer gjennom prosjektets arbeidsform.

Erfaringer fra grenseregional prosjektgjennomføring

- Grenseoverskridende prosjekter krever tid til relasjonsbygging, tydelig koordinering og fleksibilitet i gjennomføringen.
- Fysiske møteplasser kombinert med konkrete pilotaktiviteter gir høyere effekt enn parallelle, nasjonale tiltak.
- Åpen kunnskapsdeling og felles arenaer styrker eierskap, læring og videre samarbeid, og bør videreføres i framtidige prosjekter

Samlet sett viser Besøksnæring 2.0 at grenseoverskridende samarbeid gir større effekt, høyere kvalitet og mer varige resultater enn parallelle, nasjonale tiltak. Gjennom prosjektet er det bygget varige relasjoner, utviklet felles metodikk og styrket kapasitet i besøksnæringen i grenseområdet – i tråd med Interregs mål om bærekraftig regional utvikling, integrasjon og langsiktig verdiskaping. Besøksnæringen 2.0 har koordinert faste digitale møtepunkt mellom regionens interregprosjekt innen kultur, opplevelsesnæring, mat, stedsutvikling og reiseliv. Hvert møte har hatt ulike relevante temaer og vært populære treffpunkt for læring og deling av erfaringer og kunnskap.

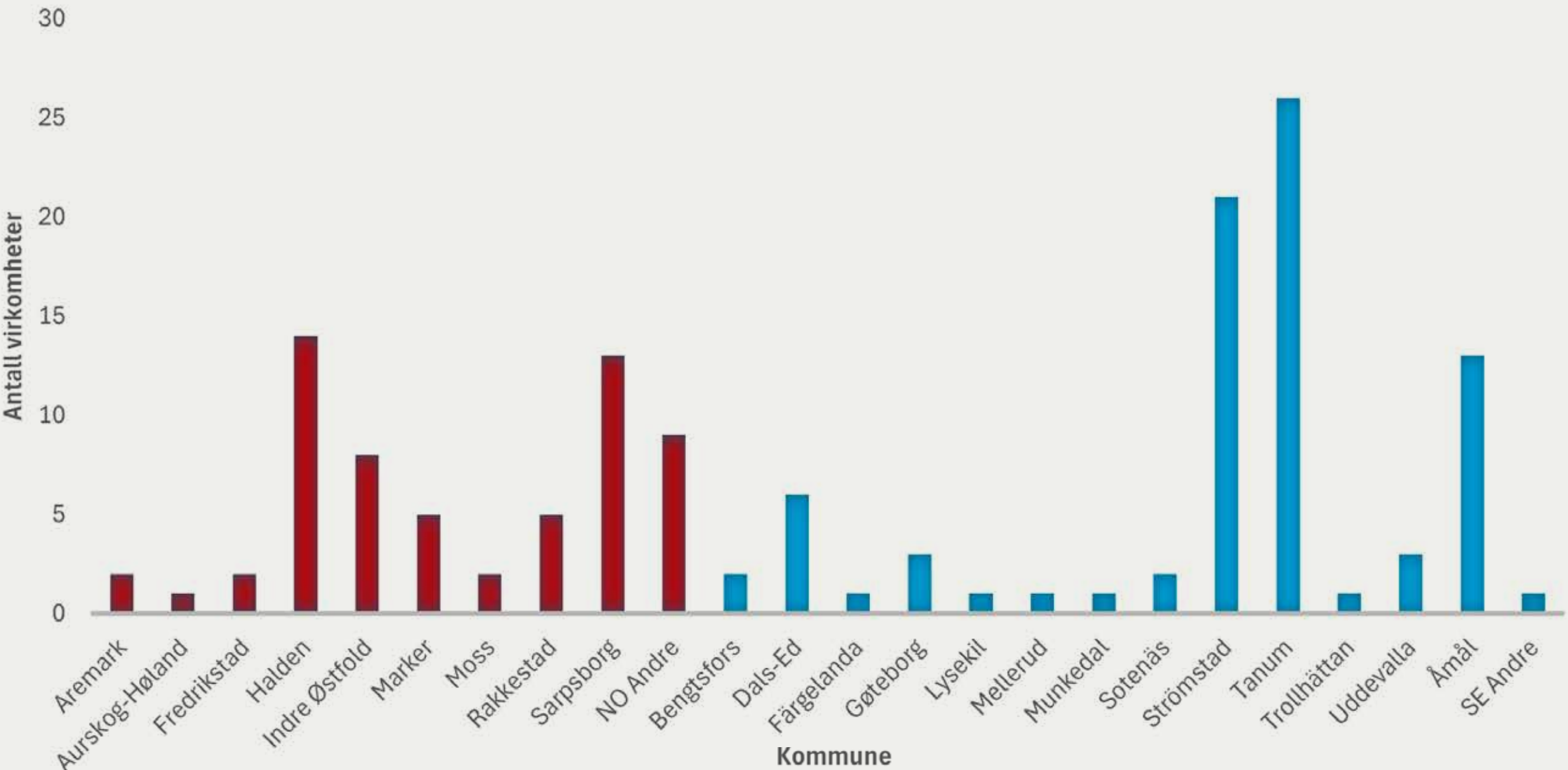
Fika med äkta bålcaffe. >
Foto: Linda Smith

Treffer hele prosjektgeografien med sine aktiviteter

Figuren viser totalt antall virksomheter som har deltatt i én eller flere av prosjektets aktiviteter i løpet av prosjektperioden, fordelt på kommune. Av de totalt 143 deltakende virksomhetene kommer 82 (57%) fra svenske kommuner og 61 (43%) fra norske kommuner.

Virksomheter deltatt i besøksnæring 2.0

På en eller flere aktiviteter i prosjektet fordelt på kommune

Om samarbeid og grenseoverskridende merverdi:

Vi er ett reisemål sett fra Europa – selv om vi er to land.

Om samarbeid og grenseoverskridende merverdi:

Prosjektet har skapt verdifulle nettverk og gitt oss nye perspektiver på regionen.

Om samarbeid og grenseoverskridende merverdi:

Vi har fått massor av nye kontakter – og nye idéer kring att berätta vår gemensamma historia.

11 Bærekraft, inkludering og likestilling

De horisontale kriteriene har vært integrert i hele gjennomføringen av Besøksnæring 2.0. Bærekraftig utvikling, like muligheter, ikke-diskriminering og likestilling har vært brukt som gjennomgående perspektiver i planlegging, prioritering og gjennomføring av prosjektets aktiviteter, og har bidratt til måloppnåelse, kvalitet i leveransene og varige effekter i grenseområdet.

Bærekraftig utvikling – med særlig vekt på miljø

Miljømessig bærekraft har vært et sentralt rammeverk i prosjektet. Gjennom utvikling og testing av digitale vandringer og KI-baserte formidlingsløsninger har prosjektet vist hvordan kultur- og naturarv kan formidles på en mer skånsom måte, uten omfattende fysisk tilrettelegging i sårbare områder. Dette har bidratt til bedre besøksstyring, redusert slitasje og økt tilgjengelighet.

Miljøperspektivet har også vært integrert i arbeidet med mat, måltidsopplevelser og ressursbruk, blant annet gjennom kompetansetiltak innen bærekraftig sjømat, lokale råvarer og sesongbaserte produkter. Videre har prosjektets fokus på nye sesonger, nærmarked og helårsdrift bidratt til lengre oppholdstid, redusert transportbehov, jevnere besøksstrømmer og bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur.

Vinterbad.

Foto: Kristina Gillerstedt

Like muligheter og ikke-diskriminering

Prosjektet har hatt et tydelig fokus på inkludering og tilgjengelighet. Alle aktiviteter og kompetansetiltak har vært åpne for deltakere uavhengig av kjønn, alder, nasjonalitet, funksjonsevne, organisatorisk tilknytning eller virksomhetens størrelse. Dette har vært særlig viktig for små og mellomstore aktører med begrenset kapasitet til å delta i utviklingsprosjekter.

Bruk av digitale formater, åpne ressurser og praktiske veiledningsverktøy, som ”ABC-hurtigguiden – KI og digitale vandringer”, har bidratt til lav terskel for deltakelse og gjort prosjektets resultater tilgjengelige for flere aktører i regionen.

Likestilling

Likestilling har vært ivaretatt gjennom prosjektets organisering, aktiviteter og rapportering. Det har vært en bevisst tilnærming til kjønnsbalanse blant deltakere, foredragsholdere og samarbeidspartnere. I tråd med Interregs krav er kjønn benyttet som indikator i deltakerdokumentasjon, samtidig som pro-

sjektet har lagt vekt på mangfold av erfaringer og perspektiver som en ressurs for innovasjon og utvikling.

Samlet vurdering

Evalueringene fra partnere og aktørnettverk viser at bærekraft, inkludering og likestilling er opplevd som konkrete og relevante i prosjektets gjennomføring. Tilbakemeldingene peker på økt bevissthet om bærekraftige valg, lav terskel for deltakelse og verdien av mangfold i utviklingsarbeidet.

Om bærekraft, inkludering og mangfold:

Bærekraft har gått fra å være et begrep til å bli noe vi jobber konkret med i hverdagen.

Prosjektet har gjort oss mer medvetna om sambandet mellan hållbarhet, säsongsutveckling och hur vi använder våra resurser.

Det har vært lav terskel for å delta, også for små aktører som vanligvis ikke har kapasitet til å være med i utviklingsprosjekter.

Digitala format har gjort det möjligt att delta även när man inte kunnat vara med fysiskt.

Det har varit många olika röster och perspektiv runt bordet – och det har stärkt kvaliteten i diskussionerna.

En guide från Halden lär sig att förmedla havets resurser.

Foto: Linda Smith

12 Veien videre – forslag og ideer

12.1 USP-er som grunnlag for videre samarbeid

1. To land – korte avstander

Én sammenhengende besøksregion, tett på nærmarkedene og full av opplevelser.

2. Mange opplevelser – lite transport

Byer med sjel, kyst, skog, innsjøer og kanaler samlet innen korte avstander.

3. Historien der den skjedde

Helleristninger, bronsealder, vikinger og grensehistorie – lett tilgjengelig i landskapet.

4. Lokalt, ekte og nært

Små aktører, lokal mat, korte verdikjeder og autentiske møter.

5. Bærekraft gjennom nærhet

Kortreist, helårlig og i balanse – opplevelser med mindre fotavtrykk.

Som en del av prosjektets avslutning, og som grunnlag for videre arbeid og kapitalisering, er det utviklet fem USPer for regionen som reisemål. Disse bygger på prosjektets resultater, læring og partnerskap, og er nærmere beskrevet nedenfor.

1. To land – én sammenhengende og tilgjengelig opplevelsesregion

Grenseregionen Østfold, Dalsland og Bohuslän tilbyr et unikt opplevelsesrom på tvers av Norge og Sverige, med korte avstander både til viktige nærmarkeder og mellom de ulike besøksmålene i regionen. Dette gir høy tilgjengelighet, effektiv reiseplanlegging og reduserer behovet for lange transporter – til fordel for både gjester, miljø og lokalsamfunn.

2. Natur- og kulturopplevelser med korte avstander

Regionen rommer et sjeldent mangfold av byer og bygder med sjel, natur- og kulturlandskap – fra kyst og skjærgård til skog, innsjøer og kanaler – samlet innenfor et kompakt geografisk område. Korte avstander mellom opplevelser gjør det mulig å kombinere flere tilbud i én og samme reise, med lavere klimaavtrykk og høy opplevelsesverdi.

3. En levende kultur- og historiearv i grenseland

Historien er tett knyttet til landskapet og lett tilgjengelig gjennom korte reiser mellom historiske steder, kulturmiljøer og attraksjoner. Fra helleristninger, bronsealder og vikingtid til industrihistorie, kanaler og grensehistorie fra andre verdenskrig, formidles kulturarven der den faktisk har funnet sted – ofte i direkte samspill med naturen.

4. Autentiske opplevelser i nærkontakt med mennesker og steder

Regionen preges av små og mellomstore aktører med sterk lokal forankring. Nærhet mellom produsenter, opplevelser og overnatting gir autentiske møter, lokal mat, håndverk og personlig vertskap – samtidig som korte avstander gjør det enkelt å bygge helhetlige og bærekraftige opplevelseskjeder.

5. Bærekraftige reisemål med kvalitet, ro og helårsperspektiv

Grenseregionen tilbyr opplevelser med mindre trengsel, lavere tempo og større rom for fordypning. Fokus på nærmarked, helårsopplevelser, digitale løsninger og kortreiste opplevelser bidrar til redusert transportbehov, bedre ressursutnyttelse og mer bærekraftig besøksutvikling – med høy kvalitet for både gjester og lokalsamfunn.

Naturopplevelser i Dalsland.

Foto: Linda Smith

Grensehistorie på Fredriksten festning i Halden.

Foto: Didrick Stenersen

Hva mener du er de 3 viktigste USPene (Unique Selling Point) for vår region som reisemål?

12.2 Nye prosjektidéer og videre samarbeidsinitiativ

Besøksnæring 2.0 har i løpet av prosjektperioden bidratt til å utløse flere nye prosjektidéer og videre samarbeidsinitiativ. Disse bygger på prosjektets konkrete resultater, læring, etablerte nettverk og partnerskap, og viser hvordan erfaringene fra prosjektet danner grunnlag for videre grenseoverskridende utvikling.

Veiene vi deler – videreføring av kulturarv, identitet og samarbeid

Et sentralt resultat av Besøksnæring 2.0 er videreutviklingen av prosjektet Veiene vi deler, som er under søknad til Interreg. Prosjektet tar utgangspunkt i grenseområdets felles historie knyttet til kurér- og flyktningsamarbeid under andre verdenskrig, og har som mål å styrke regional identitet og besøksnæring gjennom formidling av natur- og kulturarv på tvers av landegrensen.

Prosjektet bygger direkte videre på erfaringene fra Besøksnæring 2.0, blant annet innen opplevelsesdesign og storytelling, digital formidling og tilgjengeliggjøring, samt samarbeid mellom besøksnæring, kulturinstitusjoner, offentlig sektor og sivilsamfunn.

Blå opplevelser i marin næring

Et annet tydelig utviklingsspor er prosjektideen BLOM – Blå opplevelser i marin næring, som bygger på erfaringer fra arbeidet med bærekraft, mat, sjømat og opplevelsesutvikling i Besøksnæring 2.0. Målet er å styrke både reiselivets attraktivitet og marin nærings konkurransekraft ved å gjøre restaurant- og reiselivsnæringen til aktive formidlere av blå bioøkonomi, i tråd med økende etterspørsel innen mat- og måltidsturisme.

Mat från havet.
Foto: Linda Smith

Stuga i skogen.
Foto: Robert Dahlberg

Flere prosjektidéer fra næring og partnere

Gjennom studieturer og dialog med næringsaktører har det også kommet frem flere nye prosjektidéer. Blant sentrale temaer som peker seg ut er:

- utvikling av helårlige reiseanledninger og kvalitetssesonger
- utforsking av vannveier som felles identitetsskapende element
- utvikling av et helhetlig og kvalitetssikret «padleparadis» på tvers av land, kyst, skjærgård, kanaler og vassdrag, inkludert sammenhengende infrastruktur og digitale løsninger
- kobling av felles ressurser og råvarer til kommersielle opplevelseskonsepter og signaturprodukter
- styrking av guidekompetanse, B2B-samarbeid og profesjonelle salgsledd

Til sammen viser disse ideene et betydelig potensial for videre Interreg-samarbeid innen kultur- og naturbaserte opplevelser, mobilitet, bærekraft og sesongutvikling.

Behov for felles kunnskapsgrunnlag i grenseregionen

Et gjennomgående behov som er identifisert i prosjektet, er mangelen på et felles grenseoverskridende kunnskapsgrunnlag. I dag er statistikk, analyser og kartlegginger i stor grad nasjonalt forankret, og gir i begrenset grad et helhetlig bilde av grenseregionens samlede potensial, utfordringer og grensehindre.

Det er derfor behov for et felles faktagrunnlag som beskriver dagens situasjon og utviklingsmuligheter i grenseregionen, identifiserer konkrete grensehindre, og kan brukes som kunnskapsbase for nye og pågående Interreg-prosjekter, strategisk planlegging og politiske prioriteringer. Et slikt grunnlag vil kunne styrke kvaliteten og treffsikkerheten i framtidige grenseoverskridende satsinger og bidra til bedre samordning mellom prosjekter.

Avsluttende vurdering

Samlet viser Besøksnæring 2.0 at prosjektet ikke bare har levert resultater i prosjektperioden, men også fungert som en katalysator for nye samarbeidsinitiativ og prosjektidéer. Dette er i tråd med Interregs mål om langsiktig grenseoverskridende utvikling og bærekraftige partnerskap.

Om effekter og videre samarbeid:

Prosjektet har gitt oss både stolthet og motivasjon til å fortsette samarbeidet.

Om effekter og videre samarbeid:

Dette har åpnet dørene for nye prosjekter og nye måter å jobbe sammen på.

13 Referanser og linker

Upplevelser på två hjul i Dalsland.
Foto: Jonas Ingman

Interreg Sverige Norge:

<https://www.interreg-sverige-norge.com/>

Svinesundskommittén nettside for prosjektet:

<https://svinesundskommitten.com/sv/projekt/turism/besoksnaring-2-0/>

Visit Østfold nettside for prosjektet:

<https://www.visitoestfold.com/reiselivsbransjen/prosjekt/prosjekter/>

Plattformen Bærekraftsløftet:

<https://www.baerekraftsloftet.no/>

Koster Kajak.
Foto: Roger Borgelid

14 Delrapporter, kunnskapsgrunnlag og verktøy

Delrapporter og kunnskapsgrunnlag som er allment tilgjengelige for nedlasting via prosjektets nettsider

Hva (Navn)	Utarbeidet av
Hållbar platsutveckling genom innovation och digitalisering - Slutrapport för arbetspaket 2	RISE
Frontdesk – sluttrapport til prosjektet Besøksnæring 2.0	INSPIRIA Science Center og RISE
Rapport – delprosjekt Bærekraftsløftet	INSPIRIA Science Center og Furuholmen AS
Statistikk fra Eventwood og anbefalinger til Visit Østfold og Besøksnæring 2.0 prosjektet	iSarpsborg

Verktøy som er tilgjengelige for videre utvikling og bruk via prosjektets nettsider og/eller på forespørsel

Hva (Navn)	Utarbeidet av	Ansvarlig for videre bruk og utvikling
USPer for videre utvikling av og samarbeid i grenseregionen	Prosjektledelsen i samarbeid med partnere og aktørnettverk	Allment tilgjengelig for bruk
ABC-hurtigguide ”KI og digitale vandringer”	Prosjektledelsen i samarbeid med pilotene i AP2, Rakkestad Næringsråd og Wittario	Allment tilgjengelig for bruk
Turistkart for Østfold, Bohuslän og Dalsland på tre språk	Prosjektledelsen i samarbeid med destinasjonsselskapene og Boz-zanova	Videre bruk avklares med prosjekteierne
www.bærekraftsløftet.no	INSPIRIA Science Center og Furuholmen	Videre bruk skjer i regi av Visit Østfold
Kokebok ”Recept med ny sjömat» og digitalt kurs	Prosjektledelsen i samarbeid med Maria Zihammou, Catxalot m.fl	Videre bruk avklares med prosjekteierne
Digital vandring i bronsealderen – en film om pilotprosjektet på Vitlycke museum	Per-Tomas Govertsen på oppdrag fra Norsk Opplevelseskonferanse	Allment tilgjengelig for bruk
Filmopptak fra webinar «KI og digitale vandringer»	Prosjektledelsen i samarbeid med pilotene i AP2, Rakkestad Næringsråd og Wittario	Allment tilgjengelig for bruk
Oppdag grenselandet – en kort presentasjonsfilm av grenseregionen	Prosjektledelsen i samarbeid med destinasjonsselskapene	Videre bruk avklares med prosjekteierne
Kulturruta – en blogg for pilotprosjektetene	RISE	Videre bruk avklares med prosjekteierne
Guide over bærekraftsinitiativ	Prosjektledelsen i samarbeid med RISE	Allment tilgjengelig for bruk

15 Abstract

Besøksnæring 2.0 was a cross-border Interreg project between Norway and Sweden (2023–2025). The overall objective was to strengthen the competitiveness and green transition of small and medium-sized tourism enterprises in the border region of Østfold, Bohuslän and Dalsland. The project owners were Svinesundskomiteen and Visit Østfold.

The project was implemented under the priority *A Smarter Border Region* within the Interreg Sweden–Norway Programme 2021–2027, aiming to enhance the sustainable growth and competitiveness of SMEs.

The project was structured around three work packages:

- knowledge and competence development in sustainability and circular business development
- sustainable place-based development through innovation and digitalisation
- cooperation, communication and increased visibility of the border region

Through courses, study visits, pilot projects, development of digital tools and joint marketing initiatives, the project reached significantly more enterprises than originally

planned. A total of 94 companies participated in one or more activities, more than 200 individuals took part in competence and development measures, and three pilot projects in digital interpretation were completed. Evaluations show a very high level of satisfaction: 94% of participants report being satisfied or very satisfied.

Concrete outputs include the platform www.baerekraftsloftet.no, courses in sustainable and innovative seafood, digital tours at five visitor sites, an “ABC quick guide” for using AI in experience development, a joint tourist map for the border region, and several cross-border meeting arenas. The project also strengthened relationships, networks and the shared understanding of the border region as one integrated destination.

A key lesson learned is that practical, place-based measures combined with co-creative working methods generate the greatest impact for SMEs. Systematic knowledge sharing and continuous cross-border communication proved essential for achieving the project’s objectives. At the same time, cross-border cooperation requires clear structure, strong anchoring and sufficient time for relationship building.

The project further demonstrates that digitalisation is not about technology alone, but about strengthening local storytelling and improving accessibility in a sustainable way. Throughout the project period, activities and working methods were adjusted in response to digital developments, changing framework conditions and participants’ capacity.

Besøksnæring 2.0 achieved its predefined objectives and indicators and additionally acted as a catalyst for new initiatives. The project identified a need for a shared cross-border knowledge base to support future Interreg initiatives and strategic policy development.

Overall, the project shows that cross-border cooperation creates added value through broader expertise, stronger networks and increased innovation capacity. Results will be sustained through established partnerships, developed tools, new project initiatives and a strengthened stakeholder network in the region.

Besøksnæring 2.0 has thus contributed to enhanced competence, sustainable development and long-term value creation, in line with Interreg’s objectives of integration, competitiveness and sustainable regional development.

Interreg

Medfinansieras av
EUROPEISKA UNIONEN

Sverige – Norge

DALSLAND

Föreningen Edsleskogs Prästgård
— En historisk mötesplats

GULDKORN
Smak på Østfold

Isarpsborg

RISE
Research
Institutes
of Sweden

